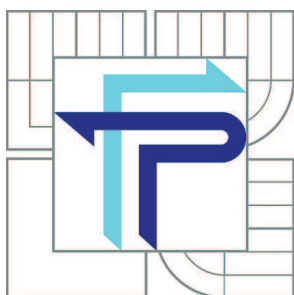

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ
ÚSTAV FINANCÍ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT
INSTITUTE OF FINANCES

KOMPARACE ÚČETNÍCH SOUSTAV ČESKÉ REPUBLIKY A SPOJENÉHO KRÁLOVSTVÍ VELKÉ BRITÁNIE A SEVERNÍHO IRSKA

COMPARISON OF ACCOUNTING SYSTEM OF THE CZECH REPUBLIC AND THE UNITED
KINGDOM OF GREAT BRITAIN AND NORTHERN IRELAND

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

ADAM SCHREIBER

VEDOUCÍ PRÁCE
SUPERVISOR

Ing. MICHAELA BERANOVÁ, Ph.D.

BRNO 2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Schreiber Adam

Účetnictví a daně (6202R049)

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č.111/1998 o vysokých školách, Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně a Směrnicí děkana pro realizaci bakalářských a magisterských studijních programů zadává bakalářskou práci s názvem:

Komparace účetních soustav České republiky a Spojeného království Velké Británie a Severního Irska

v anglickém jazyce:

Comparison of Accounting System of the Czech Republic and the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Pokyny pro vypracování:

Úvod a cíl bakalářské práce

Teoretická východiska srovnání účetních soustav

Analýza regulace účetnictví zkoumaných zemí

Analýza vybraných účetních postupů zkoumaných zemí

Demonstrace účetních postupů zkoumaných zemí na modelovém případě

Zhodnocení regulace účetnictví a účtování zkoumaných zemí

Závěr

Seznam použité literatury

Přílohy

Seznam odborné literatury:

BÁRKOVÁ, D. a HINKE, J. Účetnictví 2: Pokročilé aplikace. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3516-0.

HEREJK, J. Účetnictví v německy a anglicky mluvících zemích. Praha: CODEX Bohemia, 1998. ISBN 80-85963-70-1.

KOVANICOVÁ, D. Abeceda účetních znalostí pro každého. 20. akt. vyd. Praha: Polygon, 2012. ISBN 978-80-7273-169-5.

ŠOLJAKOVÁ, L., KRÁL, B., FIBÍROVÁ, J. a kol. Slovník účetních pojmů: překlad z ČJ do AJ a NJ: výklad českých pojmů: slovní spojení používané v praxi. Praha: ASPI, 2006. ISBN 80-7357-197-8.

ŽÁROVÁ, M. Regulace evropského účetnictví. Praha: Oeconomica, 2006. ISBN 80-245-1046-4.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Michaela Beranová, Ph.D.

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2013/2014.

L.S.

---

prof. Ing. Mária Režňáková, CSc.
Ředitel ústavu

---

doc. Ing. et Ing. Stanislav Škapa, Ph.D.
Děkan fakulty

V Brně, dne 03.06.2014

Abstrakt

Tato bakalářská práce pojednává o současné podobě národních účetních soustav používaných v České republice a Spojeném království Velké Británie a Severního Irska. Cílem práce je identifikace rozdílů těchto účetních soustav a posouzení stavu jejich mezinárodní integrace. Práce se zabývá právní úpravou účetnictví a dále konkrétními účetními postupy se zaměřením na operativní a finanční leasing. Praktická část je věnována srovnání postupu pro účtování a vykazování finančního leasingu.

Abstract

This bachelor's thesis discusses current nature of accounting systems used in the Czech republic and the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland. The objective of this thesis is to identify differences between these accounting systems and to assess the level of their international integration. Thesis describes legal basis of accounting and specific accounting methods applied to finance and operating leases. Practical part is dedicated to the comparison of accounting and reporting of finance lease.

Klíčová slova

účetnictví, účetní soustava, ČÚS, UK GAAP, Nový UK GAAP, operativní leasing, finanční leasing

Key words

accounting, accounting system, CAS, UK GAAP, New UK GAAP, operating lease, finance lease

Bibliografická citace

SCHREIBER, A. *Komparace účetních soustav České republiky a Spojeného království Velké Británie a Severního Irska*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2014. 78 s. Vedoucí bakalářské práce Ing. Michaela Beranová, Ph.D..

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušil autorská práva (ve smyslu Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne .....

.....

podpis studenta

Poděkování

Rád bych poděkoval Ing. Michaele Beranové, Ph.D. za odborné vedení a pomoc při zpracování této bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD	10
CÍLE A METODIKA PRÁCE	12
1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA SROVNÁNÍ ÚČETNÍCH SOUSTAV	13
1.1 Definice pojmu účetní soustava	13
1.2 Základní typy účetních soustav	13
1.2.1 Podvojný účetnictví.....	14
1.2.2 Jednoduchý účetnictví.....	15
1.2.3 Ostatní účetní soustavy	16
1.3 Problematika srovnávání národních účetních systémů	16
2 ÚČETNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY	19
2.1 Vývoj účetnictví na území ČR	19
2.2 Regulace účetnictví v České republice	19
2.3 Česká účetní legislativa.....	20
3 ÚČETNICTVÍ SPOJENÉHO KRÁLOVSTVÍ	24
3.1 Vývoj účetnictví na území Velké Británie	24
3.2 Regulace účetnictví ve Velké Británii.....	26
3.2.1 Zákon o obchodních společnostech	27
3.2.2 UK GAAP.....	27
3.3 Britská účetní legislativa	30
3.4 Srovnání české a britské účetní legislativy	33
4 ROZDÍLY V ÚČTOVÁNÍ A VYKAZOVÁNÍ LEASINGU	34
4.1 Leasing v českém pojetí	35
4.1.1 Český postup účtování u nájemců	36
4.1.2 Český postup účtování u pronajímatelů	41
4.2 Leasing v britském pojetí	44

4.2.1	Britský postup účtování u nájemců.....	47
4.2.2	Britský postup účtování u pronajímatelů	51
4.3	Srovnání českých a britských postupů účtování o leasingu	55
5	DEMONSTRACE ROZDÍLŮ V OBLASTI FINANČNÍHO LEASINGU	56
5.1	Výchozí informace o finančním leasingu	56
5.2	Zpracování případu u nájemce dle českého přístupu	57
5.3	Zpracování případu u pronajímatele dle českého přístupu	59
5.4	Zpracování případu u nájemce dle britského přístupu	61
5.5	Zpracování případu u pronajímatele dle britského přístupu	64
5.6	Srovnání přístupů účtování a vykazování	67
ZÁVĚR		70
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ		72
SEZNAM TABULEK		75
SEZNAM GRAFŮ		76
SEZNAM OBRÁZKŮ		77
SEZNAM VZORCŮ.....		78

ÚVOD

Obchodování zemí s rozdílnými zvyklostmi a formálními náležitostmi probíhalo v určité podobě již od počátků lidské civilizace. Tomuto procesu však byly kladeny různé překážky, od mocenských, geografických až po komunikační. Některé země byly po dlouhou dobu z obchodního styku zcela vyřazeny díky izolaci, způsobené technologickou zastaralostí a byly tedy odkázány na své vlastní zdroje, dokud nedosáhly patřičného stupně vývoje.

V současnosti je možné pozorovat celosvětový trend globalizace, mimo jiné i v oblasti ekonomické spolupráce. Jedním z důsledků tohoto fenoménu je snazší spolupráce obchodních partnerů napříč zeměmi s různými kulturními, ekonomickými a politickými základy. Dá se tedy říci, že problémy známé z historie globalizace ve svém důsledku postupně odstraňuje, přesto však v některých případech problémy přetrvávají i nadále, byť se míra jejich závažnosti snižuje.

Propojování celého světa se však musí potýkat i s řešením problémů nových, které při komunikaci více subjektů nastávají přirozeně, díky rozdílům v legislativě. Proto je nutné najít řešení, které bude vyhovovat všem účastníkům, a které budou všichni ochotni následovat. Úspěchu toho konání lze však dosáhnout pouze tím, že se na tomto procesu budou aktivně podílet všichni aktéři.

Jednou ze současných iniciativ je snaha o vytvoření standardů, které by sloužily k mezinárodnímu srovnání účetních výkazů. Tento proces se však v současnosti potýká s výhradami ze stran jednotlivých národů. Pro řešení tohoto problému a určení kritických míst je tedy nutné začít od úplných základů, tedy podoby národních účetních soustav jednotlivých zemí.

Na jednotlivé účetní soustavy lze adekvátně aplikovat již zmíněný poznatek, a sice že se často vyvíjely separátně a za jiných podmínek. Přestože základní zásady, kterými se většina účetních soustav řídí, jsou všeobecně dodržovány, ostatní náležitosti účetnictví, jako způsob a forma vykazování jednotlivých účetních případů se liší. Tato skutečnost je způsobena právě odděleným vývojem.

V rámci této práce budou zkoumány účetní soustavy České republiky a Spojeného království Velké Británie a Severního Irska. Obě dvě se vyvíjely za zcela jiných podmínek. České účetnictví je velkou měrou ovlivněno kontinentální právní kulturou, zatímco britské se řídí kulturou angloamerickou. Britské účetnictví také vznikalo

izolovaně od účetnictví kontinentálního, a je možné u něj sledovat dlouhodobý vývoj s hlubokými kořeny v minulosti, zatímco účetnictví České republiky muselo projít změnou vzhledem k relativně nedávným politickým změnám.

Pro identifikaci vzniku rozdílů mezi jednotlivými účetními soustavami není dostačující pouze fakticky zhodnotit jejich současnou podobu. Pro pochopení souvislostí je nutné ponořit se hlouběji, zhodnotit historický vývoj a určit vlivy, které na účetní soustavy rozhodujícím způsobem působí.

Vzhledem k rozsáhlosti tématu je tato práce zaměřena na specifickou oblast upravenou účetními standardy vybraných zemí, a sice na oblast týkající se problematiky leasingů, a to leasingu operativního i finančního. Záměrem této práce není pouze poukázat na rozdíly přístupu obou zemí k této problematice, ale také pokusit se odhalit, zda v některých záležitostech obě národní účetní soustavy postupují obdobně. Další oblast, kterou se tato bakalářská práce zabývá je stanovení stupně integrace Mezinárodních standardů účetního výkaznictví do zkoumaných účetních soustav.

CÍLE A METODIKA PRÁCE

Cílem této bakalářské práce je identifikovat rozdíly účetních soustav České republiky a Spojeného království Velké Británie a Severního Irska a zhodnocení úrovně mezinárodní integrace těchto účetních soustav. Tohoto cíle bude dosaženo splněním následujících dílčích cílů:

- prozkoumat legislativní úpravu účetnictví zkoumaných zemí,
- na vhodně vybraných příkladech popsat specifika národních účetních soustav,
- identifikovat prvky, ve kterých se zkoumané národní účetní soustavy liší,
- na konkrétním příkladu demonstrovat rozdíly ve vykazování v rámci zkoumaných účetních soustav,
- zhodnotit, nakolik jsou zkoumané účetní soustavy podobné s mezinárodními standardy účetního výkaznictví.

Pro dosažení těchto cílů byl zvolen následující postup:

- prostřednictvím dostupných zdrojů provést analýzu právní úpravy účetnictví ve zkoumaných zemích,
- pomocí důkladné rešerše literárních i elektronických zdrojů zjistit aktuální stav problematiky,
- na základě získaných informací provést komparaci účetních soustav České republiky a Spojeného království Velké Británie a Severního Irska.

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA SROVNÁNÍ ÚČETNÍCH SOUSTAV

Úvodní část bude věnována obecným pojmům a klasifikaci účetních soustav. Dále se bude zabývat problematikou srovnávání účetních soustav a faktorům, které komparaci takového typu ovlivňují.

1.1 Definice pojmu účetní soustava

Tato bakalářská práce se zabývá srovnáváním národních účetních soustav, proto považuji za klíčové nejdříve stanovit obecnější definici pojmu „účetní soustava“.

Velké množství autorů se nezabývá vysvětlením tohoto pojmu a přistupuje rovnou k jeho aplikaci. Jeden ze zdrojů se obecnějším měřítkem zabývá a uvádí, že účetní soustava je systémem, který používají jednotlivé účetní jednotky k účtování (Žárová, 2006). Každý národ má pak k používání účetních soustav vlastní přístup, ačkoli jejich základní principy zůstávají zachovány.

1.2 Základní typy účetních soustav

Účetnictví prošlo v historii mnoha změnami. Ty ovlivnily i podobu účetních soustav. Z historického hlediska lze definovat tři skupiny účetních soustav (Hrdý a Plachá, 2008):

- podvojně účetnictví,
- jednoduché účetnictví,
- ostatní účetní soustavy.

Soustavy podvojněho a jednoduchého účetnictví se v současnosti používají, zatímco soustavy ve skupině označené „ostatní účetní soustavy“ se považují za buď mrtvé, nebo nejsou rozšířeny.

Přístup států k jednotlivým účetním soustavám (resp. legislativou kladený konkrétní požadavky na jejich vedení) či terminologie v této oblasti se různí. Zatímco v České republice bylo např. jednoduché účetnictví oficiálně nahrazeno daňovou evidencí, ve Velké Británii jej nadále mohou užívat osoby samostatně výdělečně činné (GOV.UK, 2014). Dále rozebírané účetní soustavy jsou tedy zkoumány z obecnějšího hlediska a nejsou přímo aplikovány na jednotlivé státy.

1.2.1 Podvojn   účetnictví

Podvojn   účetnictví je   etn   soustavou založenou na principu podvojnosti, což je   etn   metodick   princip, kdy ka  d   hospod  rsk   operace vyvolá změnu na dvou účtech. Tento jev je možno shrnout tak, že zvy  šení či sn    en   hodnoty na jednom účtu vyvolá p   slu  n   sn    en   či zvy  šení hodnoty na účtu druh  m. Tyto změny prob  h  j   na dvou stranách    t  , označovaných jako m   d  t   (MD) a dal (D), ekvivalentn   lze užít ozna  en   na vrub a ve prospěch či debet a kredit (Ryneš, 2012). Britsk     etnictv   pou  z  v   pro ozna  en   stran    t   názvy debit a credit (Herejk, 1998; Rajesakaran a Lalitha, 2011).

Existují dva přístupy k účtování v soustavě podvojn  ho   etnictv  . Jedná se však pouze o rozdl  ln   přístupy k náhledu na problematiku účtování a jejich efekt je ve výsledku stejn  . Jedná se o tyto přístupy (Rajesakaran a Lalitha, 2011):

- americk   přístup - bilan  n   rovnice,
- britsk   přístup - tzv. tradi  n   přístup.

Americk   přístup vychází ze základní bilan  n   rovnice, kdy aktiva se rovnají pasivům (resp. aktiva se rovnají závazkům a kapitálu). V rámci tohoto přístupu se d  l   účty na pět typů, a sice na účty majetku, závazků, kapitálu, nákladů a výnosů (Rajesakaran a Lalitha, 2011). Na z  klad   tohoto členění je pak d  finov  no p  t základních pravidel shrnut  ch v Tab. 1.

Tab. 1 - Změny na účtech - americk   přístup
(Zdroj: Rajesakaran a Lalitha, 2011)

Položka	Přírůstek	��bytek
Majetek	MD	D
Závazky	D	MD
Kapitál	D	MD
Náklady	MD	D
Výnosy	D	MD

Britsk   přístup se k problematice stav   odli  n  .    ty klasifikuje do tří kategorií, jedná se o účty re  ln  , osobn   a nomin  ln  . Re  ln   účty sledují pohyby majetku, závazků a kapitálu. Kategorie osobních    t   se v   e k dodavatelům a odběratelům, tedy obecn   k obchodním partnerům. Nominální účty zachycují pohyb na účtech nákladových a výnosových (Rajesakaran a Lalitha, 2011). Z dan   kategorizace pak vyplývají t    základní pravidla, shrnut   v Tab. 2 na následující straně.

Tab. 2 - Změny na účtech - britský přístup
(Zdroj: Rajesakaran a Lalitha, 2011)

Kategorie účtů	Zvýšení MD	Zvýšení D
Reálné	Navýšení	Úbytky
Osobní	Odběratelé	Dodavatelé
Nominální	Náklady	Výnosy

V rámci soustavy podvojného účetnictví z obecného hlediska se zjišťují náklady a výnosy, na jejichž základě je počítán výsledek hospodaření, a dále se sledují změny majetku, zdroje na jeho pořízení a jeho stav (Ryneš, 2012).

Veškeré účetní skutečnosti jsou v soustavě podvojného účetnictví zachycovány v následujících účetních knihách (Ryneš, 2012):

- **deník**, do něž jsou chronologicky zapisovány účetní případy,
- **hlavní kniha**, kde jsou účetní případy zaznamenávány z věcného hlediska,
- **knihy analytické evidence**, kde jsou podrobněji zaznamenány účetní zápisy z hlavní knihy.

1.2.2 Jednoduché účetnictví

Jednoduché účetnictví je takovou formou zaznamenávání účetních skutečností, při níž se daný účetní případ zachycuje pouze na jednom účtu, a dále se nehledají účty k nim souvztažné. Tato skutečnost je zásadním rozdílem oproti účetnictví podvojnému (Ryneš, 2012).

Dalším výrazným rozdílem mezi těmito soustavami je skutečnost, že jednoduché účetnictví je založeno na bázi peněžní, neboli že podává informace o příjmech a výdajích, na rozdíl od podvojného účetnictví, které informuje především o nákladech a výnosech. Cílem jednoduchého účetnictví je pak předně podávat informace o jednotlivých příjmech, výdajích a majetku (Krbečková a Plesníková, 2010).

Základními účetními knhami pro vedení jednoduchého účetnictví jsou (Krbečková a Plesníková, 2010):

- **peněžní deník**, kde se zaznamenávají jednotlivé příjmy a výdaje,
- **knihy pohledávek a závazků**, ve které se sledují pohyby vydaných a přijatých faktur,
- **pomocné knihy o ostatních složkách majetku**, ve kterých se například eviduje dlouhodobý majetek,

- **pomocné knihy o závazcích z pracovněprávních vztahů**, do kterých je možno kupříkladu zařadit mzdové listy zaměstnanců.

1.2.3 Ostatní účetní soustavy

Tato skupina zahrnuje dvě nejvýraznější účetní soustavy, které vznikly v průběhu historie tvorby současné podoby účetnictví, a buď nebyly natolik efektivní, aby vydržely až do současnosti (kamerální účetnictví), nebo nenalezly širší uplatnění (potrojně účetnictví). Vzhledem k tomu, že se jedná o účetní soustavy, které nejsou užívány, jsou zde uvedeny pro úplnost. Jak již bylo zmíněno, jedná se o:

- **kamerální účetnictví.** Tato účetní soustava se používala v organizacích a orgánech veřejné správy. V jejím rámci se sledovaly pouze příjmy a výdaje, které byly dále členěny dle předmětu (Hrdý a Plachá, 2008).
- **potrojně účetnictví.** Způsob potrojněho účtování byl v historii poprvé uveden v praxi v Rusku v 19. století. V roce 1989 byl opětovně prezentován, ovšem v jiné koncepci než jeho předchůdce (Fraser, 1993).

Mimo tyto uvedené účetní soustavy vznikaly pokusy o vytvoření jejich různých kombinací, sledujících specifické cíle (např. konstantní účetnictví).

1.3 Problematika srovnávání národních účetních systémů

Srovnatelnost účetnictví na národní úrovni je stěžována existencí odlišností obecného typu v politických, ekonomických a také společenských systémech. Každé účetnictví se totiž vyvíjelo v jiném prostředí a za odlišných podmínek. Žárová (2006) mimo zřejmý vliv vyjmenovaných pramenů rozdílných přístupů k účetnictví definuje celkem 8 dalších faktorů, které účetnictví na národní úrovni ovlivňují. Dle míry vlivu na podobu účetnictví lze tyto faktory rozčlenit do 3 kategorií, a to faktor s nejvyšším vlivem, významné faktory a faktory s nižším vlivem (Žárová, 2006).

Faktor s nejvyšším vlivem

Faktorem s nejvyšším vlivem je **typ právní kultury**. Základním určujícím činitelem podoby právního systému jsou prameny práva, které představují vnější formu, kterou jsou konkrétní právní normy sdělovány. Jedná se např. o právní předpisy, právní obyčeje, či precedenty (Žárová, 2006). Typ právní kultury se vyskytuje ve dvou

hlavních typech, a sice **kontinentálním evropským** a **anglosaském** (angloamerickém) **typu**. Kovanicová (2005) výčet typu právních kultur dále rozšiřuje o typ **smíšený** a **jihoamerický**. Největší pozornost budu věnovat kontinentálnímu a anglosaskému typu, jelikož právě z nich vychází typ smíšený. Jihoamerický model je zcela specifický pro oblast Jižní Ameriky s vysokou mírou inflace, a není tedy významný pro evropské oblasti.

Kontinentální i anglosaský typ představují rozdílné právní systémy, oba však mají z hlediska hierarchie stejný základní prvek, který určuje alespoň minimální požadavky na účetnictví, a sice zákon. Ten má oproti ostatním pramenům práva, které se u jednotlivých typů právních kultur liší, přednost a může je změnit. Zákon má tedy v rámci obou právních systémů rozhodující vliv a jednotlivé odlišnosti národních účetnictví se nacházejí u hierarchicky nižších stupňů pramenů práva (Žárová, 2006).

Kontinentální evropský typ je silně navázán na zákon. Ten určuje jak základní rámec fungování účetnictví, tak i další detailnější pravidla. Tento typ je tvořen především právními předpisy, tedy rozhodnutími zákonodárce, na něž ostatní nositelé formy právních norem navazují a jsou na nich závislé. Vedle zákona v rámci tohoto typu právní kultury mohou mít, a zpravidla mají, funkci stanovování zákonných pravidel nařízení vlády, vyhlášky ministerstev, vládní dekrety, a, pokud existují, i účetní standardy. Ke všem zmíněným nositelům práva pak soudy přistupují jako k zákonu a jsou tedy právně závazné (Žárová, 2006). Kovanicová (2005) dodává, že účetní systémy ovlivněné tímto typem právní kultury bývají deformovány pro daňové potřeby.

Anglosaský typ je založen na jiném konceptu. Zatímco v rámci kontinentálního evropského typu je právo a formulace pravidel účetnictví založeno především na zákoně, který je základem a od nějž se podrobnější úpravy odvíjejí, zde se k němu přistupuje pouze jako k doplnění, případně usměrnění pravidel. Rozhodující prameny práva, které však, jak již bylo zmíněno, mohou být změněny zákonem, tvoří právní obyčej a precedenty. Zákon zde slouží většinou pro stanovení obecného rámce fungování účetnictví a další, detailnější pravidla se stanovují na základě praxe a zvyku. Velký význam zde má účetní profese, která vydává své názory ve formě standardů, na které se však na rozdíl od kontinentálního evropského typu formálně nepohlíží jako na zákon, ale používají se při samotném provádění účetnictví (Žárová, 2006).

Smíšený typ je typický pro země, které prošly přechodem od centrálně řízené ekonomiky k ekonomice tržní. Jedná se v podstatě o určitou kombinaci kontinentálního a anglosaského typu, která je pro každou zemi specifická (Kovanicová, 2005).

Významné faktory

Kategorie významných faktorů zahrnuje 3 faktory, kterými jsou **způsob financování domácích společností, úroveň vazby účetnictví na daňový systém a účetní a auditorská profese** (Žárová, 2006).

Způsob financování domácích společností se posuzuje z toho hlediska, jaká finanční instituce je využívána k financování ekonomických aktivit většinou podnikatelských subjektů, zda burza cenných papírů, či banky a ostatní instituce (Žárová, 2006).

Úroveň vazby účetnictví na daňový systém může být těsnější či volnější. V případě volné vazby není účetní výkaznictví podřízeno daňovým účelům a oba systémy fungují spíše samostatně (Žárová, 2006).

Posledním vlivným faktorem je **účetní a auditorská profese**. Tento faktor má silný vliv v zemích přibližujících se právnímu systému anglosaskému typu, neboť jak již bylo zmíněno, kupříkladu účetní profese vytváří vlastní standardy, na rozdíl od zemí kontinentálního typu, kde valná většina formulace pravidel vychází ze zákona. V zemích ve kterých se primárně čerpá ze zákona, je vliv profesí nižší (Žárová, 2006).

Faktory s nižším vlivem

Do kategorie faktorů s nižším vlivem spadají faktory většinou makroekonomického charakteru, které sice podobu národních účetních systémů ovlivňují, ale spíše nepřímou cestou. Jedná se o **inflaci, účetní teorii, historické události a externí vlivy** (Žárová, 2006).

Inflace má vliv na to, nakolik jsou účetní informace spolehlivé. **Účetní teorie** v některých státech ovlivnila podobu účetní praxe. Některé **historické události** vedly k zesílení státní regulace některých oblastí účetnictví, nebo měly za následek přímo vznik nových institucí. Mezi **externí vlivy** patří především působení nadnárodních institucí, jako např. Rady pro mezinárodní standardy (IASB), která vydává Mezinárodní standardy účetního výkaznictví (IFRS), které jsou závazné pro konsolidované účetní jednotky v rámci Evropské unie (Žárová, 2006).

2 ÚČETNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Tato kapitola se bude zabývat historií účetnictví na území České republiky, následně budou prozkoumány některé vybrané povinnosti, které vyplývají pro podnikatelské subjekty z české účetní legislativy.

2.1 Vývoj účetnictví na území ČR

V průběhu minulého století došlo v oblasti účetnictví na území České republiky k mnoha změnám. Tyto změny se dotkly také účetních soustav. V první polovině 20. století zde existovaly soustavy účetnictví jednoduchého, podvojného a kamerálního. Poslední zmíněná soustava pak byla roku 1954 zrušena. I po rozdělení Československa v rámci České republiky nadále fungovaly soustavy jednoduchého a podvojného účetnictví (Hrdý a Plachá, 2008).

1. lednem 2004 byl však novelou Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví v platném znění systém jednoduchého účetnictví zrušen a nahrazen daňovou evidencí. Novela zákona dále nahradila pojem podvojný účetnictví pojmem účetnictví. Zatímco v původním znění zákona o účetnictví je účetním soustavám věnován §9 „účetní soustavy“, po zmíněné novele je tento paragraf nazván „rozsah vedení účetnictví“ a věnuje se vedení účetnictví v rozsahu plném a zjednodušeném.

V současnosti se tedy v České republice pro účely účtování podnikatelů nachází jediná účetní soustava, a to účetnictví. Podnikající fyzické osoby, které by ve stavu před rokem 2004 vedly jednoduché účetnictví, nyní mají možnost mimo jiné vést dle §7b Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění daňovou evidenci, která se řídí ustanoveními dle zákona o daních z příjmů a na zákon o účetnictví se odkazuje jen při obsahovém vymezení složek majetku.

2.2 Regulace účetnictví v České republice

Česká republika se formálně řadí mezi země se smíšeným typem právní kultury s vysokou mírou inklinace ke kontinentálnímu typu (Kovanicová, 2005). Z toho vyplývá, že se předně řídí zákony a zákonnými normami.

České účetnictví je upraveno ve třech základních pramenech, kterými jsou:

- Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví,

- vyhlášky, kterými se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví pro různé typy účetních jednotek,
- České účetní standardy (ČÚS) (MFČR, 2014).

Zákon o účetnictví definuje základní pojmy a dále stanovuje základní požadavky a informace vztahující se k účetnictví.

Vyhlášky slouží pro podrobnější aplikaci různých účetních metod. Jsou vydávány pro jednotlivé druhy podnikatelských subjektů, jmenovitě pro podnikatele, banky a finanční instituce, zdravotní a jiné pojišťovny, nepodnikatelské subjekty, vybrané účetní jednotky a stát a jeho části.

České účetní standardy jsou vydávány pro stejné okruhy subjektů jako vyhlášky a slouží k popisu konkrétního postupu účtování a aplikaci účetních metod. Jejich cílem je *„dosažení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami a pro zajištění vyšší míry srovnatelnosti účetních závěrek“* (Zákon č. 563/1991 Sb.).

2.3 Česká účetní legislativa

Tato podkapitola bude věnována vymezení podnikatelských subjektů používajících účetnictví, některým požadavkům na vedení účetnictví, jeho podobě a sankcím uplatňovaným vůči subjektům v případě neplnění povinností ze zákona vyplývajících.

Subjekty podléhající účetnictví

Subjekty, které se řídí zákonem o účetnictví, se nazývají účetní jednotky. Jedná se o **právnícké osoby se sídlem na území ČR, organizační složky státu** podle zvláštního předpisu (OSS), různé druhy **fondů, fyzické osoby - podnikatele a zahraniční osoby** (Ryneš, 2012).

Právnícké osoby a OSS vedou účetnictví ode dne svého vzniku do svého zániku. Po rekodifikaci Zákona o účetnictví v roce 2014 se stejným pravidlem řídí také různé druhy **fondů**, např. svěřenské fondy, fondy obhospodařované penzijní společnostmi apod.

Na rozdíl od právnických osob **fyzické osoby** účetnictví implicitně nevedou. Jsou povinny jej vést, pokud jsou např. zapsány v obchodním rejstříku, pokud se rozhodnou jej vést, pokud jim to uloží zvláštní předpis, anebo pokud jejich obrat dle zákona o DPH včetně plnění osvobozených od DPH přesáhne za bezprostředně předcházející

kalendářní rok 25 milionů Kč. Fyzické osoby, které jsou podnikateli však mohou na rozdíl od právnických osob za určitých podmínek vedení účetnictví ukončit.

Zahraniční osoby vedou účetnictví, pokud na území ČR podnikají nebo provozují činnost dle zvláštních předpisů. Na zahraniční fyzické osoby se pak vztahují totožné podmínky jako na fyzické osoby tuzemské. Zahraniční osoby účetnictví vedou od zahájení činnosti na území ČR až do jejího skončení.

Úschova účetních záznamů

Účetním jednotkám je uložena povinnost uschovávat účetní záznamy. Lhůta, po kterou se uschovávají, je pro jednotlivé typy dokladů rozdílná a počíná běžet koncem účetního období, ke kterému jsou doklady vázány. Česká legislativa určuje dvě lhůty, a to pětiletou a desetiletou. Po dobu 10 let se uschovávají účetní závěrka a výroční zpráva. 5 let jsou skladovány účetní knihy, účetní doklady, odpisové plány, inventurní soupisy, účtový rozvrh, přehledy a obecně účetní záznamy v listinné, technické či smíšené formě (Ryneš, 2012).

Směrná účtová osnova a účtový rozvrh

Česká účetní legislativa pomocí směrné účtové osnovy určuje účetním jednotkám účtové třídy a účtové skupiny, některým jednotkám předepisuje i syntetické účty. Účtové osnovy pro jednotlivé účetní jednotky jsou uvedeny ve vyhláškách, které jim přísluší. Na základě směrné účtové osnovy dále účetní jednotky sestavují účetní rozvrh, pomocí kterého musí být schopny zaúčtovat veškeré účetní případy a sestavit účetní závěrku. Jeho skladbu lze měnit v průběhu účetního období.

Rozsah vedení účetnictví

Zákon o účetnictví účetním jednotkám nařizuje vést účetnictví implicitně v plném rozsahu. Jak již však bylo uvedeno v kapitole 2.1, připouští také vedení účetnictví v tzv. zjednodušeném rozsahu. Uplatnění zjednodušeného rozsahu se týká dvou skupin – fyzických osob a právnických osob a osob zahraničních podnikajících na území ČR. Každá z těchto skupin musí splňovat určité podmínky.

Fyzické osoby představují jediný typ podnikatelských subjektů, který může vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu. Jedná se však pouze o ty fyzické osoby, které

nemají povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem, nebo ty, jimž to určí zvláštní zákon. Právnické a zahraniční osoby zákon vyjmenovává přímo. Jedná se např. o občanská sdružení a jejich organizační jednotky s právní subjektivitou, církve či církevní instituce, obecně prospěšné společnosti a podobně.

Účetní jednotka může přejít na zjednodušený rozsah, pokud splní uvedené podmínky. Pokud podmínky splňovat přestane, musí přejít na rozsah plný. Změna rozsahu vedení účetnictví se provádí pouze k prvnímu dni účetního období následujícího po tom, ve kterém zjistila danou skutečnost.

Zjednodušený rozsah účetnictví znamená pro účetní jednotky určité úlevy. Ve svém účtovém rozvrhu například mohou mít účty členěny jen do účtových skupin. Další úlevy se týkají účetních knih. Účetní jednotky ve zjednodušeném rozsahu nemusí účtovat separátně v deníku a v hlavní knize, ale toto účtování mohou spojit. Dále nemusí vést knihy analytických ani podrozvahových účtů.

Povinnost ověření účetní závěrky auditorem

Česká legislativa vymezuje ve vazbě k povinnosti ověření účetní závěrky auditorem následující tři základní podmínky:

1. celková aktiva přesahují hodnotu 40 mil. Kč,
2. celkový čistý obrat za rok přesahuje hodnotu 80 mil. Kč,
3. průměrný přepočtený stav zaměstnanců je větší než 50.

U všech účetních jednotek s výjimkou akciové společnosti vzniká povinnost ověření účetní závěrky auditorem při splnění alespoň dvou výše uvedených podmínek. Akciové společnosti stačí splnění jediné podmínky. Splnění uvedených podmínek se posuzuje k účetnímu období, v němž se sestavuje účetní závěrka a k účetnímu období, které tomuto okamžiku bezprostředně předchází.

Sankce

Sankce jsou v české legislativě uloženy účetní jednotce jako celku. Zákonem o účetnictví jsou upraveny pro následující tři typy účetních jednotek:

- účetní jednotky, které nejsou podnikatelem,
- ostatní účetní jednotky,
- konsolidované účetní jednotky.

Jako výchozí údaj pro stanovení pokuty se používá hodnota celkových aktiv. Touto hodnotou je součet aktiv zjištěný z rozvahy neupravený o opravné položky a oprávky. Z hodnoty celkových aktiv je pak uložena pokuta ve výši jejich 3 % anebo 6 % v závislosti na závažnosti deliktu.

Účetní jednotka, která není podnikatelem a ostatní účetní jednotky dostanou pokutu ve výši 3 % celkových aktiv pokud:

- její účetnictví nedává věrný a poctivý obraz o finanční situaci,
- její účetnictví není vedeno správně, úplně, průkazně, srozumitelně, přehledně a tak, aby byla zachována trvalost účetních záznamů,
- v její účetní závěrce chybí rozvaha, výkaz zisku a ztráty či příloha, anebo zákonem určené informace o účetní jednotce,
- nemá účetní závěrku či výroční zprávu ověřenu auditorem, pokud ty auditorem ověřeny mají být,
- nezveřejní účetní závěrku nebo výroční zprávu,
- neuschovává účetní záznamy (tento bod se týká pouze účetní jednotky, která není podnikatelem).

Pokuta ve výši 6 % celkových aktiv je uložena výše zmíněným účetním jednotkám s výjimkou účetních jednotek konsolidovaných v případě, že:

- nevedou účetnictví v době, kdy jej vést mají,
- nesestaví účetní závěrku, nebo ji nesestaví v rozvahový den, anebo nevyhotoví výroční zprávu,
- nepoužijí k účtování a sestavení účetní závěrky IFRS, pokud jsou emitenty cenných papírů přijatých k obchodování na evropském regulovaném trhu (tento bod se týká pouze ostatních účetních jednotek).

Konsolidující účetní jednotce, tedy účetní jednotce, která představuje skupinu společností, může být při nedodržení některých již uvedených povinností uložena pokuta maximálně ve výši 3 % celkových konsolidovaných aktiv.

3 ÚČETNICTVÍ SPOJENÉHO KRÁLOVSTVÍ

Tato kapitola bude věnována historickému vývoji účetnictví Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, a to odděleně vývoji legislativy a vývoji účetních standardů. Dále bude prozkoumán britský systém regulace účetnictví a budou uvedeny některé legislativní požadavky kladené na podnikatelské subjekty.

3.1 Vývoj účetnictví na území Velké Británie

Účetnictví má ve Velké Británii dlouhou tradici. Jeho historický vývoj byl nejvíce ovlivněn obchodním zákonem a tvorbou účetních standardů. Pro přehlednost je historie obou zdrojů ovlivňujících účetnictví sledována separátně.

Vývoj Zákona o obchodních společnostech

V roce 1844 byl ve Velké Británii vydán Zákon o obchodních společnostech, který byl prvním výrazným krokem k regulaci britského účetnictví. Před jeho vydáním v podstatě neexistovala žádná právní úprava účetnictví. Zákon v původním znění např. ukládal některým společnostem povinnost zaregistrovat se do obchodního rejstříku, dále také formálně zavedl úlohu auditorů. Tento zákon prošel mnoha změnami a v průběhu let nakládal na podnikatelské subjekty další nároky a zpřesňoval své požadavky (Žárová, 2006).

Postupnou tvorbu zákona doplňovaly výroky a komentáře účetní profese, ty byly přesněji formulovány od 2. poloviny 20. století v „Doporučeních k účetním zásadám.“ Dalším důležitým momentem bylo připojení Velké Británie k Evropskému společenství v roce 1973. To pro Velkou Británii znamenalo povinnost do svého právního řádu zakomponovat směrnice ES, k čemuž také v poměrně krátké době došlo. V tomto období bylo uskutečněno několik změn Zákona o obchodních společnostech, které následovaly v poměrně krátkém sledu za sebou, novely zákona byly prováděny v letech 1976, 1980, 1981, 1983, 1985, 1986, 1989, přičemž předchozí novely byly prováděny na bázi několika desítek let (Žárová, 2006). Změna z roku 1989 byla poslední na období dlouhé takřka 20 let, zákon byl naposledy od té doby změněn až roku 2006 (Companies Act 2006).

Vývoj účetních standardů

Vedle sledování vývoje Zákona o obchodních společnostech je důležité také zmínit historii v oblasti britských účetních standardů. Velmi důležitý vliv na současnou podobu britského účetnictví měla účetní profese, která se právě zde jako první na světě zformovala (Žárová, 2006).

Účetní profese si velký vliv získala také díky tomu, že účetnictví jako takové nebylo dlouhou dobu nikterak upravováno zákonem. Společnosti účtovaly na základě praktických doporučení formulovaných účetní profesí, ze kterých je nejprominentnější Institut of Chartered Accountants in England and Wales (ICAEW), a která se majoritně podílí na vydávání účetních standardů dodnes (Žárová, 2006; ICAEW 2014b).

Účetní standardy jako takové se začaly vydávat až na počátku 20. let 20. století, a sloužily jako nezávazné doporučení na způsob účtování. Standardy často upravovaly jednu operaci různými způsoby, což však ve výsledku vedlo ke snížení průkaznosti účetnictví. Na tuto skutečnost ICAEW v roce 1970, kdy se projeví nedostatky v účetnictví významných společností, zareagoval zveřejněním Statement of Intent on Accounting Standards (Prohlášení o účetních standardech). Hlavním cílem tohoto prohlášení bylo snížení počtu alternativ účetních postupů (Žárová, 2006).

Na základě vydání prohlášení ještě roku 1970 ICAEW založil Accounting Standards Steering Committee (ASSC), ke kterému se postupně začaly připojovat i ostatní instituty účetních a auditorských znalců. Roku 1971 bylo vydáno první Vyjádření o běžné účetní praxi (SSAP), které bylo do roku 1990 následováno dalšími 32 standardy (ICAEW, 2014b).

V roce 1976 došlo k nahrazení ASSC Výborem pro účetní standardy (Accounting Standards Committee, ASC), ten se však nakonec ukázal být neefektivním a roku 1990 byl nahrazen Komisí pro účetní výkaznictví (Financial Reporting Council, FRC) (ICAEW, 2014b).

FRC byla založena za účelem zlepšení účetního výkaznictví, a za tím účelem jí měly napomoci dva orgány, a to Rada pro účetní standardy (Accounting Standards Board, ASB), která sloužila jako vydavatel účetních standardů a Výbor pro dohled nad účetním výkaznictvím (Financial Reporting Review Panel, FRRP). Roku 1991 byl založen Výbor pro řešení naléhavých otázek (Urgent Issues Task Force, UITF) na pomoc radě ASB při řešení konfliktních otázek (ICAEW, 2014b).

Roku 2004 se britská vláda rozhodla na základě kolapsů velkých společností ve Spojených státech amerických posílit systém účetní regulace, což vedlo k rozšíření pravomocí FRC, která od tohoto roku funguje jako jediný nezávislý regulátor účetní a auditorské profese ve Velké Británii (ICAEW, 2014b).

V rámci rozšíření působnosti FRC došlo v roce 2012 k dalším změnám. Především došlo k její vnitřní restrukturalizaci, která nahradila některé původní orgány, jako ASB a FRRP, orgány novými. Funkce nahrazené ASB jako hlavního vydavatele účetních standardů přešla k 2. červnu 2012 oficiálně na FRC (ICAEW, 2014b).

Ve své nové funkci vydala FRC na konci roku 2012 a v průběhu roku 2013 FRS 100, 101, 102 a 103 které revidují veškeré dosud vydané účetní standardy a jsou nazývány „novým UK GAAP“. Tyto standardy nabudou platnosti 1.ledna 2015, účetní jednotky je však mohou využívat již v současnosti (ICAEW, 2014b).

3.2 Regulace účetnictví ve Velké Británii

Na rozdíl od České republiky je Velká Británie zemí s angloamerickým typem právní kultury. Než však bude rozebrána současná podoba regulace účetnictví v této zemi, je důležité zmínit faktory, které ovlivňují podobu tamního účetnictví (Žárová, 2006).

Mimo vliv právní kultury je účetnictví této země ovlivněno formou financování podniků a účetní a auditorskou profesí. Vliv účetní a auditorské profese vychází hlavně z její dlouhé historie popsané v předchozí kapitole a pravomoci vydávání účetních standardů. Forma financování ovlivňuje regulaci účetnictví ve Velké Británii z toho důvodu, že tamní velké podniky byly a jsou z velké části financovány burzou. To však ovlivňuje způsob zveřejňování účetních informací, neboť právě účetní výkazy jsou pro investory důležité a závisí tedy na nich, zda podniku budou finance poskytnuty. Dále je nutno zmínit, že účetní standardy Velké Británie byly v historii předně vydávány právě pro společnosti registrované na burzách (Žárová, 2006).

Jak již bylo zmíněno, Velká Británie je zemí s angloamerickým typem právní kultury. Účetnictví této země upravují dva nejdůležitější prameny:

- Zákon o obchodních společnostech,
- UK GAAP (ICAEW, 2014b).

3.2.1 Zákon o obchodních společnostech

Společným rysem jak angloamerické, tak i kontinentální právní kultury je to, že v čele hierarchie právních pramenů stojí zákon (Žárová, 2006). V případě Velké Británie se jedná o uvedený Zákon o obchodních společnostech ve znění z roku 2006 (Companies Act 2006). Ten je rozčleněn celkem do 47 částí. Většina z nich se zabývá obecnými náležitostmi spojenými se zakládáním, podobou a chodem obchodních společností. 2 části se týkají výhradně účetních záležitostí, jedná se o:

- část 15: Účty a výkazy,
- část 16: Audit (Legislation.gov.uk, 2014).

V těchto částech jsou podobně jako v českém Zákoně o účetnictví uvedeny základní požadavky na vedení účetnictví a tvorbu účetních výkazů (Legislation.gov.uk, 2014).

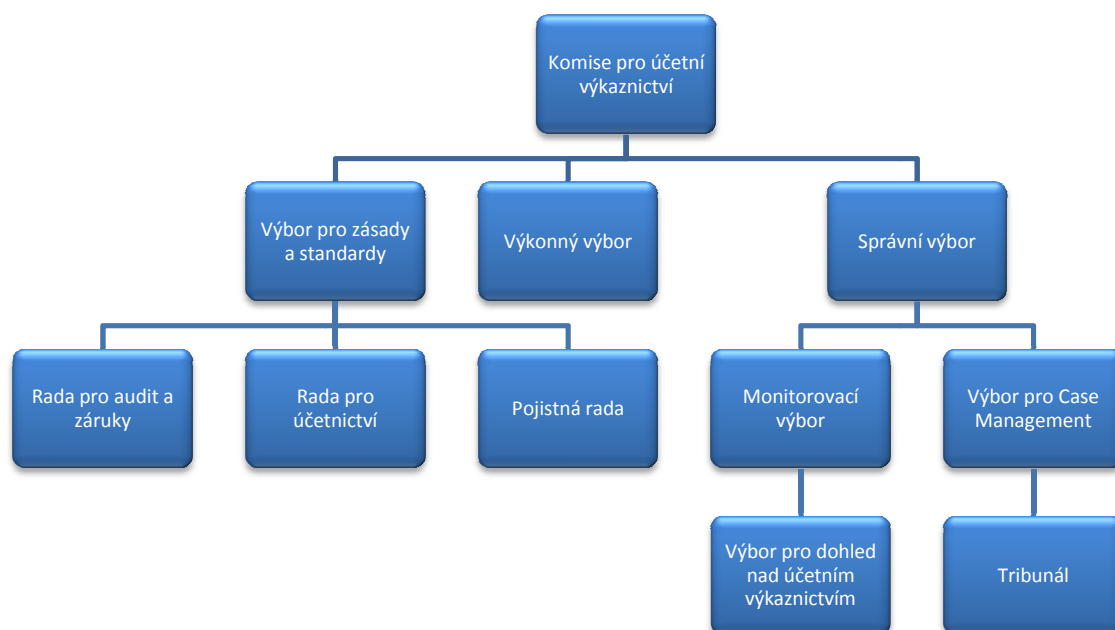
3.2.2 UK GAAP

GAAP (Generally Accepted Accounting Practice, Generally Accepted Accounting Principles či Generally Accepted Accounting Policies) je obecně definováno jako obecný soubor účetních principů, standardů a postupů, které společnosti používají k sestavení finančních výkazů. Dále se uvádí, že se jedná o určitou kombinaci úředně stanovených standardů a zaznamenávání účetních událostí na zvykové bázi (Herejk, 1998; Šoljaková, Král, Fibírová a kol., 2006).

UK GAAP je pak soubor účetních standardů aplikovatelných na území Velké Británie a Irské republiky, který slouží ke konkrétnějšímu popisu postupu účtování a finančnímu výkaznictví (ICAEW, 2014b).

Předtím, než budou jednotlivé britské standardy podrobněji popsány, je vhodné uvést významné orgány regulace účetnictví, které se na vydávání standardů přímo podílejí nebo se v historii podílely na jejich tvorbě.

Některé z regulačních orgánů byly totiž v rámci reformy Komise pro účetní výkaznictví k 2.červnu 2012 nahrazeny orgány jinými, ovšem platnost jejich standardů často pokračuje. Schéma naznačené v Obr. 1 na následující stránce zobrazuje kompletní systém regulace účetnictví po zmíněné reformě, ovšem budu se věnovat popisu pouze těch orgánů, které se na tvorbě standardů podílejí největší měrou.

Obr. 1 - Systém regulace účetnictví Velké Británie
(Zdroj: FRC, 2012b)

Komise pro účetní výkaznictví (FRC – Financial Reporting Committee) stojí v čele regulačního systému účetnictví Velké Británie. Jako své oficiální poslání uvádí propagaci vysoké úrovně dohledu nad podniky a výkaznictvím za účelem zvyšování investic. Její původní primární funkcí bylo získávání finančních prostředků a jejich následné rozdělování ostatním orgánům. V roce 2004 byly FRC posíleny některé pravomoci a v roce 2012 prošla další reformou, která vedla jednak k dalšímu posílení pravomocí, a dále ji ustanovila vydavatelem účetních standardů namísto ASB. Tyto skutečnosti vedly k posílení samostatnosti této instituce (FRC, 2012a).

Rada pro účetnictví (Accounting Council) slouží jako nástupce **Rady pro účetní standardy** (ASB – Accounting Standards Board). Ta od roku 1990, kdy nahradila neefektivní ASC, působila jako hlavní vydavatel účetních standardů. Rada pro účetnictví se zabývá zkoumáním a následným připomínkováním návrhů nových standardů a dohlíží na jejich soulad se standardy stávajícími (FRC, 2012b).

Monitorovací výbor (Monitoring Committee) nahradil původní **Výbor pro dohled nad účetním výkaznictvím** (FRRP – Financial Reporting Review Panel), jeho funkce je však v podstatě stejná, předně dohlíží na dodržování účetních standardů společnostmi a zároveň poskytoval oprávnění ASB na vydávání dalších účetních standardů. Po reformě

v roce 2012 byl nahrazen Monitorovacím výborem (Monitoring Committee) (FRC, 2012b).

V rámci současné podoby UK GAAP existují čtyři třídy účetních standardů:

- FRSs & FREDs,
- SSAPs,
- SORPs,
- abstrakty UITF (ICAEW, 2014b).

FRSs (Financial Reporting Standards – Standardy účetního výkaznictví) a **FREDs** (Financial Reporting Exposure Drafts – Návrhy pro účetní standardy) jsou účetní standardy vydávané FRC. FRED většinou slouží jako návrh budoucího FRS a je otevřen jakémukoli připomínkování. Jakmile je FRED schválen, stane se z něj FRS. Původní FREDs byly vydávány od roku 2002 ASB v rámci konvergence britských standardů s IFRS (ICAEW, 2014b).

SSAPs (Statements of Standard Accounting Practice – Vyjádření o běžné účetní praxi) jsou dřívější generací účetních standardů. Byly vydávány ASC na základě prohlášení účetní profese (v čele s ICAEW). Následník ASC, ASB některé z nich převzala a jsou dodnes platné (ICAEW, 2014b).

SORPs (Statements of Recommended Practice – Vyjádření o doporučení k praxi) byly vydávány ASC, nyní jejich tvorbu převzala FRC. SSORPs se zaměřují přímo na konkrétní odvětví. Průběh tvorby a úprav je podobný jako u FRS, tedy že nejdříve je vytvořen jejich návrh. Po jeho schválení dojde k jeho zakomponování do již existujícího SSORP (ICAEW, 2014b).

Abstrakty UITF slouží pro řešení konfliktních či nejasných situací při vydávání standardů institucí ASB. Jejich role po reformách v roce 2012 přešla na Radu pro účetnictví (ICAEW, 2014b).

Tato struktura je v současnosti stále platná, a společnosti mohou tyto standardy užívat do 1. ledna 2015. Tímto datem se současná podoba UK GAAP zruší a oficiálně nabude platnosti nový UK GAAP, jehož podoba byla zveřejněna, jak již bylo zmíněno, v průběhu let 2012 a 2013. Zrušení se týká všech standardů s výjimkou sedmi standardů SORP, které jsou v současnosti upravovány tak, aby byly s novými standardy kompatibilní. Tato reforma tedy významně zredukuje počet standardů, současný GAAP, někdy již nazýván jako „starý GAAP“ je složen celkem ze 81 standardů, zatímco jeho

nástupce zahrnuje pouhých 11 standardů. Tato změna znamená mimo formální agregaci více standardů do menšího počtu také zestručnění po obsahové stránce ze současných 3000 stran na pouhých 350. Nový UK GAAP mohou společnosti pro účely finančního výkaznictví užívat již v současnosti, od začátku roku 2015 bude jeho užívání povinné (FRC, 2014; KPMG, 2014).

3.3 Britská účetní legislativa

Jak již bylo zmíněno, základní úprava účetní legislativy vychází ze Zákona o obchodních společnostech z roku 2006. V rámci této podkapitoly se budu, stejně jako u českého protějšku, věnovat vymezení subjektů podléhajících účetnictví v rámci Velké Británie a některým vybraným požadavkům, které pro ně z legislativy vyplývají.

Subjekty podléhající účetnictví

Podle Zákona o obchodních společnostech musí účetnictví vést všechny subjekty jím deklarované, tedy všechny typy společností. Živnostníci mají možnost vést jednoduché účetnictví (GOV.UK, 2014). Zákon definuje základní typy společností:

- **společnosti s ručením omezeným** (limited company) a **neomezeným** (unlimited company),
- **společnosti soukromé** (private company) a **veřejné** (public company) (Legislation.gov.uk, 2014).

V rámci dělení na **společnosti s ručením omezeným a neomezeným** je stanoveno, že společnost je považována za společnost s ručením omezeným, pokud je stanovena výše ručení společníka. Samotný způsob omezeného ručení je dále dělen na **omezení na základě vkladu** (limited by share), resp. výše jeho nesplacené části a **omezení na základě záruky** (limited by guarantee). Omezení na základě záruky je založeno na tom, že společníkovi je ve stanovách určena výše, do které bude ručit (BIS, 2011). Společnosti, které vlastní akciový kapitál (share capital) nemohou být založeny na základě tohoto omezení. Společnost se za **společnost s ručením neomezeným** považuje v tom případě, kdy není přímo určena výše ručení společníka (Legislation.gov.uk, 2014).

Společnost veřejná může být jen společnost s ručením omezeným. Nezáleží při tom, o který typ záruky se jedná. Dále musí být oficiálně uvedena jako veřejná společnost

v osvědčení o zápisu do obchodního rejstříku. **Společnost soukromá** je potom kterákoli společnost, která není společností veřejnou (Legislation.gov.uk, 2014).

Jednotlivé formy podnikání jsou potom kombinacemi výše uvedených typů společností. Jedná se nejčastěji o:

- private limited company,
- public limited company,
- partnership,
- limited liability partnership,
- unlimited company (BIS, 2011).

Úschova účetních záznamů

Britská legislativa řeší vedle délky doby úschovy účetních záznamů také jejich umístění a v případě porušení některé ze zásad přímo určuje osobu za porušení odpovědnou. Účetní záznamy mají být především uchovávány na území Velké Británie a v případě, že jsou zaznamenávány na území jiného státu, musí být nejdéle do šesti měsíců od jejich zaznamenání poslány na britskou půdu. Účetní záznamy musí být uchovány na registrovaném místě, jeho lokaci si může vedení společností zvolit dle svého uvážení. Toto místo musí také být neustále přístupné pro případ kontroly. Lhůta pro úschovu účetních záznamů je rozlišena pro soukromé a veřejné společnosti a odvíjí se od doby, kdy byly pořízeny. Soukromé společnosti musí účetní záznamy držet po dobu tří let, veřejné společnosti šest let (Legislation.gov.uk, 2014).

Účtový rozvrh

Zákon o obchodních společnostech ani ostatní předpisy neprezentují žádnou standardizovanou směrnou účtovou osnovu. Účetní jednotky tedy nemají předepsány závazné členění na účtové třídy a skupiny. Svůj účtový rozvrh si sestavují samy dle vlastního uvážení, ovšem i v tomto případě platí, že na jeho základě musí být schopny zaznamenávat účetní případy a sestavit účetní závěrku (Legislation.gov.uk, 2014).

Standard účetního výkaznictví pro malé jednotky

Na rozdíl od českých právních předpisů, které opravňují některé vyjmenované účetní jednotky vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu, který pro ně znamená jisté úlevy,

britské GAAP nabízí alternativu ve vykazování pro malé podniky ve formě Standardu účetního výkaznictví pro malé jednotky (Financial Reporting Standard for Smaller Entities, FRSSE) (ICAEW, 2014a).

Již z názvu tohoto standardu vyplývá, že jej lze aplikovat pouze u malých účetních jednotek. Ty jsou podrobně definovány Zákonem o obchodních společnostech. Aby byla účetní jednotka považována za malou, musí předně splňovat kumulativně alespoň dvě z následujících kritérií:

- maximální roční obrát ve výši £6,5 mil.,
- maximální celková výše aktiv v hodnotě £3,26 mil.,
- maximálně 50 zaměstnanců (Legislation.gov.uk, 2014).

Zákon také jmenuje některé účetní jednotky, na které se režim malých účetních jednotek nemůže aplikovat, jedná se zejména o všechny veřejné společnosti (Legislation.gov.uk, 2014).

Společnost nevyjmutá z režimu malých účetních jednotek se jí může stát, pokud zmíněná kritéria splní na konci prvního účetního období. Pokud se tak nestane, může tohoto statutu nabýt, pokud požadavky splní na konci dvou po sobě bezprostředně následujících účetních období (Legislation.gov.uk, 2014).

Tento standard stojí v rámci UK GAAP zcela samostatně. Pouze v případě, že společnost řeší situaci, kterou FRSSE neupravuje, je povinna užít jiného standardu, který dané problematice přísluší. FRSSE nabízí komplexní řešení problematiky účetního výkaznictví. Jeho základním účelem je stanovit východisko, na jehož základě budou malé účetní jednotky připravovat a zveřejňovat své účetní výkazy (ICAEW, 2014a).

Povinnost ověření účetní závěrky auditorem

Zákon o obchodních společnostech přisuzuje povinnost ověření účetní závěrky auditorem všem účetním jednotkám, s určitými výjimkami, kterými jsou malé účetní jednotky, dceřiné společnosti, nečinné společnosti a neziskové společnosti podléhající auditu veřejného sektoru (Legislation.gov.uk, 2014).

Dále však mají společníci výše jmenovaných společností právo audit požadovat. Toto právo však mohou uplatnit pouze v případě, že se jedná o společníky, jejichž vklady tvoří alespoň 10 % akciového kapitálu. Pokud společnost tento typ kapitálu netvoří,

musí žádost o audit podat alespoň 10 % celkového počtu společníků (Legislation.gov.uk, 2014).

Sankce

Britský zákon neuděluje za přestupky společnosti pokuty, jak je tomu v případě České republiky, ale přímo deleguje odpovědnost za nesplnění či porušení povinností příslušným pracovníkům. Dále uvádí, za jakých podmínek je pracovník omluven. Potrestán může být v případě prohrěšku týkajícího se účetnictví uvězněním, pokutou či kombinací těchto způsobů. Jednotlivé územní části Spojeného Království mají stanoveny maximální výši pokuty a doby uvěznění, přičemž obecně platí, že maximální délka uvěznění činí dva roky (Legislation.gov.uk, 2014).

3.4 Srovnání české a britské účetní legislativy

Z celkového porovnání regulace účetnictví v České republice a ve Velké Británii vyplývá, že obě země zaujímají k této problematice odlišný přístup. Tyto rozdíly vyplývají především z odlišného typu právní kultury. Účetnictví České republiky je regulováno především legislativními dokumenty vydávanými zákonnými složkami, zatímco ve Velké Británii má velký vliv na podobu tamního účetnictví účetní profese.

Při porovnání údajů z kapitoly 2.3, která se zabývala českou účetní legislativou s údaji obsaženými v kapitole 3.3, kde jsou rozebrány stejné požadavky ovšem v úpravě Velké Británie, vyplývá, že legislativy obou zemí se zaměřují na obdobnou problematiku, ovšem jejich přístup ke konkrétnímu řešení je v některých případech odlišný. Legislativa Velké Británie například nezavazuje žádné fyzické osoby vedením účetnictví. Dále nepředepisuje závaznou směrnou účtovou osnovu, která je zcela v kompetenci individuálních britských účetních jednotek. Česká republika i Velká Británie však nabízí zjednodušenou formu vedení účetnictví, ovšem v případě Velké Británie ji může praktikovat širší množství podnikatelských subjektů.

Legislativní úpravy účetnictví obou zemí také přikládají důraz na rozdílné skutečnosti, např. ověření účetní závěrky auditorem je v České republice podmíněno splněním uvedených podmínek, zatímco britský Companies Act 2006 zavazuje touto povinností konkrétní typy účetních jednotek. Britská legislativa také např. v otázkách sankcí a úschovy účetních záznamů přímo určuje odpovědnou osobu.

4 ROZDÍLY V ÚČTOVÁNÍ A VYKAZOVÁNÍ LEASINGU

V předchozích kapitolách byla uvedena pravidla fungování obou zkoumaných účetních systémů. Tato část bude věnována již konkrétním rozdílům při účtování a vykazování účetních případů. Ze získaných informací je jasné, že postupy se budou lišit, a v některých případech výrazně.

Pro porovnání již není použit za výchozí „starý GAAPu“, ale je postupováno v souladu s FRS 102, tedy hlavním zástupcem účetních standardů nové verze UK GAAP. Toto rozhodnutí bylo provedeno z toho důvodu, že v současné době je již všem společností umožněno nové standardy používat a těm, které tak prozatím neučinily, je důrazně doporučeno s novými standardy se seznámit, jelikož rok 2014 je posledním rokem, kdy společnosti mohou pro účely finančního výkaznictví užít starou verzi UK GAAP.

Vzhledem k tomu, že obě země zaujímají rozdílný postoj k pojetí účetních standardů, je velké množství situací řešeno jinak. Tato část je věnována problematice leasingů v pojetí českých a britských účetních standardů, jelikož právě v této oblasti byly zaznamenány největší rozdíly, které je také možno názorně demonstrovat. Jedná se o odlišnosti, které se týkají jak postupů účtování, tak i následného vykazování.

Leasing je spolu s přímou koupí či koupí na úvěr jedním ze základních způsobů pořízení majetku za úplatu (Valouch, 2012). Vzhledem k tomu, že název tohoto způsobu pořízení aktiv je odvozen z anglického „lease“, v překladu pronájem, leasing znamená pronájem hmotných či nehmotných aktiv nebo práv nájemci pronajímatelem za úplatu. Po dobu pronájmu zůstává předmět leasingu ve vlastnictví pronajímatele (Vychopeň, 2010).

Jak již bylo zmíněno v úvodu této kapitoly, britský pohled na problematiku účtování o leasingu je výrazně rozdílný od českého přístupu. Oba státy se shodují v rozdělení leasingu na leasing finanční a operativní, zaujímají však odlišný postoj k jejich konkrétnímu vymezení.

Finanční leasing obecně představuje pronájem aktiva, při němž po uplynutí doby pronájmu přejde vlastnictví na nájemce. Z toho vyplývá, že podnikatelům umožňuje, aby si obstarali majetek aniž by jeho cenu museli hradit předem. Finanční leasing je často sjednán na delší časový úsek. Naproti tomu operativní leasing představuje pronájem spíše krátkodobého charakteru, ovšem dlouhodobé operativní leasingy např.

ve spojení s pronájmem budov nejsou výjimkou. Jeho hlavním rozdílem oproti finančnímu leasingu je, že vlastnictví pronajatého aktiva na nájemce po jeho uplynutí nepřechází. Pronajaté aktivum je tedy po uplynutí nájmu vráceno pronajímateli. Dalším rozdílem mezi oběma typy leasingu je skutečnost, že u finančního leasingu jsou na nájemce přeneseny i povinnosti týkající se údržby, oprav apod., zatímco u operativního leasingu tyto náklady většinou hradí pronajímatel (Valouch, 2012).

4.1 Leasing v českém pojetí

Leasing nebyl českou právní úpravou dlouhou dobu přesně definován. Vzhledem k poznatkům uvedeným v kapitole 1, které se především váží k formě právní kultury, je v českém pojetí vhodné sledovat leasing i z pohledu daňového, jelikož problematika daňové uznatelnosti nájemného úzce souvisí s účetními postupy. Dlouhou dobu byl pojem týkající se jednoho z druhů leasingu, a sice leasingu finančního, uveden pouze v zákoně o účetnictví, v jeho prováděcích předpisech a v Českých účetních standardech. V ostatních pramenech práva bylo možné se setkat s pojmy jako „finanční pronájem“, či „finanční pronájem s následnou koupí najatého majetku“ (Vychopeň, 2010).

Rekodifikace v roce 2014 přinesla v oblasti leasingu určité upřesnění. Podobně jako v britské úpravě jsou české definice zaměřeny na finanční leasing. Za operativní leasing se zpravidla považují všechny ostatní druhy leasingu, které nejsou leasingem finančním. Původní definice finančního leasingu ze zákona o účetnictví, tedy „*poskytnutí majetku za úplatu do užívání, jestliže je uživatel oprávněn nebo povinen v průběhu užívání nebo po jeho ukončení nabýt vlastnické právo k poskytnutému majetku*“ (Zákon č. 563/1991, Sb.) přetrvává. Hlavní změny přinesla rekodifikace zákona o daních z příjmů, která věnuje vymezení finančního leasingu samostatný paragraf §21d, na jehož základě je finanční leasing oddělen od nájmu, jak tomu bylo do konce roku 2013. Finanční leasing je zde definován jako „*přenechání věci s výjimkou věci, která je nehmotným majetkem, vlastníkem k užití uživateli za úplatu*“ (Zákon č. 586/1992 Sb.), a to za podmínky, že bude při vzniku sjednání sjednáno právo či povinnost převést vlastnické právo uživateli za kupní cenu nebo bezúplatně. Z toho vyplývá, že z finančního leasingu je pro účely zákona o daních z příjmů explicitně vyjmut finanční leasing nehmotného majetku. Změna zákona o daních z příjmů také nově nahradila v souvislosti s finančním leasingem pojem nájemné pojmem úplata.

4.1.1 Český postup účtování u nájemců

Pro účtování o leasingu v České republice je z obecného hlediska důležitá jedna skutečnost, a sice že postup účtování o finančním a o operativním leasingu je v zásadě stejný. Jediný rozdíl vyplývá z dlouhodobější podstaty finančního leasingu a následného přechodu vlastnického práva na nájemce. Z toho důvodu bude potřeba při jeho účtování hojně využívat časového rozlišení. Operativní leasingy jsou, jak již bylo zmíněno, většinou krátkodobého charakteru. Samozřejmě i u nich se v některých případech bude časové rozlišení aplikovat, ovšem v menším rozsahu (Ryneš, 2012; Valouch, 2012).

Problémem při účtování leasingu u nájemce je především správné časové rozlišení nákladů souvisejících s leasingem do příslušných účetních období, což vyplývá z nutnosti dodržení akruálního principu. U obou skupin leasingů je pro počátek účtování, tedy pro okamžik, od kterého může nájemce účtovat náklady a pronajímatel výnosy, důležitý pouze okamžik přenechání majetku nájemci ve stavu obvyklém k užívání. Není tedy předmětný okamžik podpisu smlouvy, ani uhrazení některé splátky (Valouch, 2012).

Operativní leasing u nájemců podle českého postupu

V rámci operativního leasingu nájemce účtuje do nákladů pouze poměrnou část nájemného vztahující se k danému účetnímu období. Zbytek je nutné časově rozlišit. Nejjednodušším způsobem se tedy zdá být úhrada nájemného rovnoměrně rozloženého v měsíčních splátkách, neboť v tom případě jednotlivé náklady s obdobím časově i věcně souvisí (Valouch, 2012).

Pro výpočet nájemného, které bude účtováno do nákladů, je nutné nejdříve vyjít z poměrné části nákladů vztahujících se k jednotlivým splátkovým obdobím. Pro tyto účely je nutné zjistit výši daňově uznatelného nájemného za jednu splátku. Tato potřeba vyplývá především v případech, kdy nejsou jednotlivé splátky rovnoměrně rozloženy, tedy například v případě rozdílně vysokých splátek (Ryneš, 2012; Valouch, 2012).

$$\text{nájemné za splátku} = \frac{\text{celkové nájemné}}{\text{počet splátek}}$$

Vzorec 1 – Výpočet lineární výše nájemného
(Zdroj: Ryneš, 2012)

Poměrná část nákladů připadajících na účetní období se pak vypočte jako součin jednotlivých daňově uznatelných splátek nájemného a počet splátek realizovaných v daném období. Pro jeho výpočet se tedy vychází z výsledku operace provedené výše.

$$\text{nájemné za účetní období} = \text{nájemné za splátku} \times \text{počet splátek v období}$$

Vzorec 2 - Výpočet celkové výše nájemného
(Zdroj: Ryneš, 2012)

V následujících obdobích se ve výpočtech postupuje analogicky. Vzhledem k tomu, že jsem již definoval výši částek, o kterých se bude účtovat, je možné k samotnému postupu účtování. Postup jednotlivých účetních operací bude znázorněn pomocí závazných účtových skupin směrné účtové osnovy. Nájemce bude používat účty 22x (účty v bankách, pro zjednodušení budu předpokládat, že k okamžiku provedení splátky je ihned k dispozici výpis za bankovního účtu), alternativně 21x (peníze), 51x (služby), 32x (krátkodobé závazky), a 38x (přechodné účty aktiv a pasiv). V případech, kdy jsou splátky nájemného rovnoměrně rozloženy a nájemce získá předem fakturu, kterou pak v době splatnosti uhradí, účtuje způsobem uvedeným v Tab. 3 (Ryneš, 2012; Valouch, 2012).

Tab. 3 - Účtování rovnoměrně rozloženého nájemného u českého nájemce
(Zdroj: Valouch, 2012)

ÚO ¹	Popis operace	Částka	MD	D
1	Předpis nájemného	Lineární splátka	51x	32x
1	Úhrada nájemného	Lineární splátka	32x	22x

Výše uvedený způsob účtování se tedy týká rovnoměrně rozložených splátek, kdy není třeba užívat účtů časového rozlišení. Tato potřeba vyvstává v případě, kdy jsou splátky rozloženy nerovnoměrně, tedy kdy pronajímatel požaduje po nájemci rozdílné splátky pro jednotlivá období a výše splátek tedy neodpovídá poměrné výši nájemného. V Tab. 4 na následující straně je uvedeno účtování v rámci jednotlivých účetních období (Ryneš, 2012; Valouch, 2012).

¹ Pozn.: Zkratka „ÚO“ představuje účetní období. Většina případů je řešena pro první účetní období, přičemž postup účtování v následujících obdobích je totožný.

Tab. 4 - Účtování nerovnoměrně rozloženého nájemného u českého nájemce
(Zdroj: Valouch, 2012)

ÚO	Popis operace	Částka	MD	D
1	Úhrada nájemného	Splátka	38x	22x
1	Převod poměrné části nájemného do nákladů	Nájemné za ÚO	51x	38x

Tento způsob však nelze aplikovat na všechny varianty. Může totiž nastat situace, kdy je nájemné placeno až v období, které následuje po tom, do kterého náklady související s pronájmem věcně a časově náležejí. Pro tyto případy je nutné užít účtu 38x. Postup účtování v tomto případě je zachycen v Tab. 5 (Ryneš, 2012; Valouch, 2012).

Tab. 5 - Účtování dopředu hrazeného nájemného u českého nájemce
(Zdroj: Valouch, 2012)

ÚO	Popis operace	Částka	MD	D
1	Zaúčtování poměrné části nájemného	Nájemné za ÚO	51x	38x
2	Úhrada nájemného za minulý rok	Nájemné za ÚO	38x	22x
	Úhrada nájemného za probíhající rok	Nájemné za ÚO snížené o splátku	51x	22x
2	Zaúčtování zbylé poměrné části nájemného	Zbylé nájemné ÚO	51x	38x

Pokud by nájemné za účetní období značené jako „2“ neodpovídalo poměrné výši daňově uznatelného nájemného, je opět nutné použít pro jeho rozlišení účtu 38x.

Finanční leasing u nájemců podle českého postupu

Jak již bylo zmíněno výše, finanční leasing z hlediska daně z příjmů prošel relativně velkými změnami. Nicméně podmínky týkající se rozložení a daňové uznatelnosti jednotlivých úplatů zůstávají v zásadě stejné. Vedle správně vypočtených hodnot daňově uznatelného nájemného je zapotřebí také splnit podmínky týkající se doby odepisování a výše odkupní ceny (Vychopeň, 2010).

O operativním a finančním leasingu se účtuje v zásadě stejně, jelikož základní účetní postupy v průběhu období jsou zachovány. Vyskytuje se zde však několik rozdílů, vyplývajících z převodu vlastnických práv. Nájemce zpravidla eviduje aktivum podléhající leasingu ve své podrozvahové evidenci. Proces zařazení a vyřazení aktiva z podrozvahové evidence je znázorněn na následující straně v Tab. 6 (Valouch, 2012).

Tab. 6 - Účtování o najatém majetku v podrozvahové evidenci českého nájemce
(Zdroj: Valouch, 2012)

ÚO	Popis operace	Částka	MD	D
1	Zanesení aktiva do podrozvahové evidence	PC aktiva	75x	
X ²	Vyřazení aktiva z podrozvahové evidence	PC aktiva		75x

V souvislosti s finančním leasingem je možné se často setkat s pojmem akontace, která se u operativního leasingu vzhledem k jeho krátkodobější povaze vyskytuje zřídka, proto se touto problematikou zabývám až zde. Akontace představuje určitou platbu předem a vyskytuje se v těchto formách (Ryneš, 2012; Valouch, 2012):

- první navýšená splátka,
- záloha.

První navýšená splátka, někdy také označovaná jako mimořádná leasingová splátka či nultá splátka znamená pro nájemce nutnost vyššího výdeje na počátku trvání nájmu, který je zpravidla následován platbou rovnoměrně rozložených splátek (Ryneš, 2012).

Zálohy mohou být dvojího typu, a sice **zálohy na úplaty** a **zálohy na kupní cenu**. Již z názvu vyplývá, že záloha na úplaty bude opět pro nájemce znamenat vyšší finanční výdej na počátku leasingu, ovšem v jeho průběhu budou jednotlivé splátky o poměrnou část zálohy snižovány. Záloha na kupní cenu představuje fixní platbu, o kterou bude snížena až kupní cena na konci nájmu, v jeho průběhu tedy do účtování vstupovat s výjimkou jejího poskytnutí nebude (Valouch, 2012).

Účtování první navýšené splátky není účetními předpisy upraveno, a je tedy možné o ní účtovat tak, že se časově rozliší a posléze je rozpouštěna do nákladů v zájmu zachování věcné a časové souvislosti (rozpustí se ta její část, která odpovídá rozdílu zaplacených úplat a celkových daňově uznatelných nákladů za účetní období), zatímco rovnoměrné splátky jsou účtovány přímo do nákladů. Dále je možné ji časově rozlišit společně s rovnoměrnými splátkami, přičemž se postupuje analogicky jako u prve zmíněného případu. V Tab. 7 na následující straně je zaznamenán postup účtování s časově rozlišenou nultou splátkou (Valouch, 2012).

² Pozn.: Pomocí „X“ jsou označeny operace v účetním období, ve kterém končí příslušný leasing.

Tab. 7 - Účtování první navýšené splátky u českého nájemce
(Zdroj: Valouch, 2012)

ÚO	Popis operace	Částka	MD	D
1	Zanesení aktiva do podrozvahové evidence	PC aktiva	75x	
1	Úhrada nulté splátky	Nultá splátka	38x	22x
1	Úhrada nájemného	Lineární splátka	51x	22x
1	Převod poměrné části nulté splátky do nákladů	Poměrná část nulté splátky	51x	38x

Jak již bylo uvedeno výše, v případě záloh na úplaty se pracuje se snižováním jednotlivých dílčích plnění o poměrnou výši zaplacené zálohy. Pro tyto účely užívá nájemce účtu 31x (krátkodobé i dlouhodobé pohledávky). Samotné účtování pak má podobu viz. Tab. 8.

Tab. 8 - Účtování zálohy na úplaty u českého nájemce
(Zdroj: Valouch, 2012)

ÚO	Popis operace	Částka	MD	D
1	Úhrada zálohy	Výše zálohy	31x	22x
1	Předpis nájemného	Fakturovaná částka	51x	32x
	Zúčtování zálohy	Poměrná výše zálohy	32x	31x
1	Úhrada nájemného	Lineární úplata	32x	22x

Posledním zmíněným druhem akontace je záloha na kupní cenu majetku. V tomto případě bude záloha zúčtována až v okamžiku odkupu. Právě tato forma akontace je pro nájemce nejméně výhodná, neboť náklady si může uplatnit až ve formě odpisů z aktiva, jehož vlastníkem se stane po skončení leasingu. Postup v případě zálohy na kupní cenu je uveden v Tab. 9 (Valouch, 2012).

Tab. 9 - Účtování zálohy na kupní cenu u českého nájemce
(Zdroj: Valouch, 2012)

ÚO	Popis operace	Částka	MD	D
1	Úhrada zálohy	Výše zálohy	05x	22x
1	Úhrada nulté splátky	Fakturovaná částka	51x	22x
1	Úhrada nájemného	Lineární úplata	32x	22x
X	Nákup aktiva	Výše kupní ceny	04x	32x
X	Zúčtování zálohy	Výše zálohy	32x	05x
X	Zařazení aktiva	Výše kupní ceny	02x	04x

Alternativou k účtování nájemce o jeho závazku vyplývajícím z finančního leasingu u jednotlivých splátek je využití účtu 47x (dlouhodobé závazky), na němž je zachycena celková výše závazku. Jeho hodnota je postupně snižována o jednotlivé splátky (Fiala, 2009). Postup účtování v tomto případě je znázorněn v Tab. 10.

Tab. 10 - Účtování pomocí dlouhodobého závazku u českého nájemce
(Zdroj: Fiala, 2009)

ÚO	Popis operace	Částka	MD	D
1	Předpis celkového závazku z leasingu	Výše závazku	38x	47x
1	Předpis úplaty	Fakturovaná částka	32x	47x
1	Úhrada úplaty	Fakturovaná částka	32x	22x
1	Převod poměrné části úplat do nákladů	Poměrná výše úplat	51x	38x

4.1.2 Český postup účtování u pronajímatelů

Jak jsem již zmínil dříve, účtování operativního a finančního leasingu podle českých předpisů je velice podobné. Totéž se dá tvrdit i o účtování nájemců a pronajímatelů, jelikož oba subjekty účtují o stejných skutečnostech ve stejných částkách, pouze „z jiného úhlu pohledu.“ Zatímco nájemci účtují o nákladech, pronajímatelé účtují o výnosech a podobně.

Význačným rozdílem je skutečnost, že pronajímatelé aktivum podléhající leasingu stále odepisují, vzhledem k tomu, že jej mají po dobu trvání leasingu evidované v obchodním majetku.

Operativní leasing u pronajímatelů podle českého postupu

Pronajímatelé pro účtování o operativním leasingu, a v konečném důsledku také o finančním leasingu, účtují opět na účtech 22x či 21x, dále na účtech 60x (tržby za vlastní výkony a zboží), 31x (krátkodobé i dlouhodobé pohledávky) a 38x (přechodné účty aktiv a pasiv). Dále, vzhledem k tomu, že jsou pronajímatelé skutečnými vlastníky pronajatého aktiva, uplatňují odpisy pronajatého majetku. Problematika odpisování a dalších operací s majetkem spojených je hlouběji rozebrána v sekci zabývající se finančním leasingem. V případech, kdy jsou jednotlivé splátky rovnoměrně rozloženy, účtují pronajímatelé způsobem uvedeným v Tab. 11 na následující straně (Valouch, 2012).

Tab. 11 - Účtování rovnoměrně rozloženého nájemného u českého pronajímatele
(Zdroj: Valouch, 2012)

ÚO	Popis operace	Částka	MD	D
1	Předpis nájemného	Lineární splátka	31x	60x
1	Inkaso nájemného	Lineární splátka	22x	31x

Za opačných podmínek, tedy když jsou splátky nerovnoměrně rozloženy splátek je zapotřebí, aby pronajímatel rozdělil část výnosů, která věcně a časově náleží k aktuálnímu účetnímu, a to způsobem, který je uveden v Tab. 12 (Valouch, 2012).

Tab. 12 - Účtování nerovnoměrně rozloženého nájemného u českého pronajímatele
(Zdroj: Valouch, 2012)

ÚO	Popis operace	Částka	MD	D
1	Inkaso nájemného	Splátka	22x	38x
1	Převod poměrné části nájemného do nákladů	Poměrná výše nájemného	38x	60x

Posledním případem s hojnějším výskytem, který může u operativního leasingu pro osobu pronajímatele nastat, je opožděné placení nájemného. Opět je nutné zajistit, aby byly výnosy správně zaúčtovány do období tak, aby byl zachován aktuální princip (Valouch, 2012). Tento případ je zpracován v Tab. 13.

Tab. 13 - Účtování dopředu inkasovaného nájemného u českého pronajímatele
(Zdroj: Valouch, 2012)

ÚO	Popis operace	Částka	MD	D
1	Zaúčtování poměrné části nájemného	Nájemné za ÚO	38x	60x
2	Úhrada nájemného za minulý rok	Nájemné za ÚO	22x	38x
	Úhrada nájemného za probíhající rok	Nájemné za ÚO snížené o splátku	22x	60x
2	Zaúčtování zbylé poměrné části nájemného	Zbylé nájemné ÚO	38x	60x

Finanční leasing u pronajímatelů podle českého postupu

Pronajímatel je po dobu trvání finančního leasingu vlastníkem pronajímaného aktiva, a z toho tedy vyplývá, že může uplatňovat odpisy tohoto majetku. S odpisy majetku podléhajícího leasingu souvisí podmínka, při jejímž nesplnění se považuje celková výše úplat za daňově neuznatelný náklad. Tato podmínka závisí jednak na době trvání finančního leasingu, a dále na výši kupní ceny. Doba trvání leasingu totiž nesmí být kratší než 3 roky u hmotného movitého majetku (v některých případech lze tuto

omezující lhůtu zkrátit o dalších 6 měsíců) a 30 let u nemovitostí. Kupní cena nesmí přesahovat výši zůstatkové ceny vypočtené pomocí rovnoměrných odpisů k datu převodu vlastnického práva (Vychopeň, 2010; Valouch, 2012).

Obdobně jako u nájemce se budu zabývat operacemi spojenými s akontací, jelikož případy týkající se pravidelných splátek jsou řešeny v rámci operativního leasingu. V případě účtování první navýšené splátky je, analogicky jako u nájemce, nutné tuto splátku časově rozlišit. Mimo operací provedených u nájemce zde navíc přibudou již zmíněné odpisy, pro účely jejich účtování je zapotřebí užít účtů 55x (odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti) a 08x (oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku) (Valouch, 2012). Problematika účtování první navýšené splátky u pronajímatele je rozebrána v Tab. 14.

Tab. 14 - Účtování první navýšené splátky u českého pronajímatele
(Zdroj: Valouch, 2012)

ÚO	Popis operace	Částka	MD	D
1	Příjem nulté splátky	Nultá splátka	22x	38x
1	Inkaso nájemného	Lineární splátka	22x	60x
1	Převod poměrné části nulté splátky do výnosů	Poměrná část nulté splátky	38x	60x
1	Účetní odpis aktiva	Výše odpisu	55x	08x
X	Vyřazení aktiva	Pořizovací cena	08x	02x

Záloha na úplaty znamená pro pronajímatele příjem peněžních prostředků na počátku trvání finančního leasingu, ten ovšem musí počítat se snížením pohledávek o poměrnou výši této zálohy, jak je znázorněno v Tab. 15 (Valouch, 2012).

Tab. 15 - Účtování zálohy na úplaty u českého pronajímatele
(Zdroj: Valouch, 2012)

ÚO	Popis operace	Částka	MD	D
1	Příjem zálohy	Výše zálohy	22x	32x
1	Předpis nájemného	Fakturovaná částka	31x	60x
	Zúčtování zálohy	Poměrná výše zálohy	32x	31x
1	Příjem úplaty	Lineární splátka	22x	31x
1	Účetní odpis aktiva	Výše odpisu	55x	08x
X	Vyřazení aktiva	Pořizovací cena	08x	02x

Záloha na kupní cenu představuje pro pronajímatele nejvýhodnější formu akontace, v kontrastu se situací nájemce, pro kterého je tato forma nejméně výhodná. Do výnosů se totiž dostane až v okamžiku prodeje aktiva (Valouch, 2012). Pro účtování o této formě akontace je nutné rozšířit výčet účtů o účty 64x (jiné provozní výnosy) a 47x (dlouhodobé závazky). Postup účtování o záloze na kupní cenu u pronajímatele je uveden v Tab. 16.

Tab. 16 - Účtování zálohy na kupní cenu u českého pronajímatele
(Zdroj: Valouch, 2012)

ÚO	Popis operace	Částka	MD	D
1	Úhrada zálohy	Výše zálohy	22x	47x
1	Předpis nájemného	Fakturovaná částka	31x	60x
1	Příjem úplaty	Lineární splátka	22x	31x
1	Účetní odpis aktiva	Výše odpisu	55x	08x
X	Prodej aktiva	Výše kupní ceny	31x	64x
X	Zúčtování zálohy	Výše zálohy	47x	31x
X	Vyřazení aktiva	Pořizovací cena	08x	02x

Z výše uvedeného tedy lze vyvodit jeden, pro srovnání s britským přístupem podstatný závěr, a sice že v českém pojetí jsou veškeré náklady či výnosy vyplývající přímo z obou druhů leasingu přenášeny do nákladů, případně výnosů **rovnoměrně**, a to u nájemce i pronajímatele. V případě finančního leasingu je subjektem, který majetek oficiálně eviduje a uplatňuje jeho odpisy, pronajímatel. Tento fakt vyplývá ze skutečnosti, že česká legislativa upřednostňuje právní podstatu leasingu nad podstatou ekonomickou. Tomuto tématu se věnuji podrobněji v kapitole 4.2.

4.2 Leasing v britském pojetí

Britský standard se, na rozdíl od českých předpisů, definici leasingu věnuje velice podrobně. Obecně jej definuje jako smlouvu, na jejímž základě pronajímatel výměnou za platbu či sérii plateb postupuje nájemci právo používat aktivum po určité časové období. Z obecné úpravy leasingů jsou vyňaty tři následující případy:

1. leasingy poskytnuté za účelem průzkumu či užívání minerálních olejů, přírodních plynů a dalších neobnovitelných zdrojů,
2. licenční ujednání pro filmy, videozáznamy, divadelní hry, rukopisy, patenty a autorská práva.

3. leasingy, které by vedly ke ztrátě pronajímatele či nájemce jako výsledek netypických smluvních podmínek.

O obsahu výše uvedeného bodu 2 není účtováno jako o leasingu, namísto toho se o něm účtuje jako o nehmotném majetku. Výjimkou jsou smlouvy zahrnující nehmotná aktiva, která dávají nájemci výhradní práva na užívání nehmotného majetku po omezenou dobu (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013).

Standard FRS 102 se také zabývá tím, zda určitý smluvní vztah vůbec obsahuje leasing. Tato potřeba vyplývá z toho, že některé smlouvy nejsou formálně leasingem, ovšem jejich předmětem je převod práva k užívání leasingu výměnou za platbu. Z toho důvodu se posuzuje splnění následujících dvou podmínek:

- podmínka užívání konkrétního aktiva,
- podmínka převodu práv (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013).

Podmínka užívání konkrétního aktiva je splněna v případě, kdy je ve smlouvě specifikováno konkrétní aktivum či aktiva s tím, že budou nájemcem užívána. Pro určení, zda se jedná o leasing, je podstatné právě užívání. Pokud by splnění smluvních podmínek nebylo založeno na tom, že bude majetek užíván, nejedná se o leasing (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013).

Podmínka převodu práv je založena na tom, že účastník smluvního vztahu, jemuž je aktivum zapůjčeno, má plnou kontrolu nad tím, jak bude dané aktivum využívat.

Mimo odlišností v obecném pojetí leasingů je dalším rozdílem od českého přístupu je skutečnost, že jak pronajímatel, tak i nájemce musí u obou typů leasingu vedle svých výkazů navíc zveřejňovat i informace, které se přímo týkají leasingu. Konkrétní požadavky, které jsou na zveřejňování kladeny, jsou uvedeny u jednotlivých typů leasingu v příslušných podkapitolách (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013).

Klasifikace leasingů

Britský standard se také podrobně zabývá klasifikací leasingu na leasing operativní a leasing finanční. Tato klasifikace je založena především na pozitivním výkladu finančního leasingu, tedy na určení případů, kdy se jedná o finanční leasing. Ve všech ostatních případech se jedná o leasing operativní (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013).

Klasifikace leasingu probíhá vždy při jeho vzniku. Tím je datum podpisu smlouvy o leasingu. Počátek uplatňování práv nájemcem není pro klasifikaci předmětný, ovšem k tomuto datu se začne o leasingu účtovat. Změnu provedené klasifikace může ovlivnit pouze dohoda mezi nájemcem a pronajímatelem, na základě které bude pozměněna podstata leasingu (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013).

Základním rozdílem mezi oběma typy leasingů je úroveň rizika a odměn, která souvisí s vlastnictvím aktiva, které je předmětem leasingu. Za rizika jsou v tomto případě považovány různé ztráty vznikající z nečinnosti, technologické zastaralosti apod. Užitek jsou pak především očekávané zisky nabyté prostřednictvím získaného aktiva.

O finanční leasing se jedná v případě, kdy je předmětem leasingu přenos všech rizik a užitků vznikajících z vlastnictví. Podstatou tohoto druhu leasingu je za úplatu získat ekonomické vlastnictví aktiva. Celková hodnota leasingu v tomto případě většinou zahrnuje nájemcovy platby, které pokryjí hodnotu aktiva a pronajímatelovu přírážku za poskytnutí aktiva. Pro klasifikaci leasingu jako finančního stačí, aby byla v rámci smluvního vztahu splněna alespoň jedna z následujících podmínek (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013):

- na konci doby nájmu je vlastnictví aktiva přeneseno na nájemce,
- nájemce má možnost v rozumně stanovený okamžik zakoupit aktivum v ceně dostatečně nižší, než je jeho fair value, které v podstatě představuje ekvivalent reálné hodnoty,
- doba leasingu trvá většinu ekonomické životnosti aktiva, přičemž za tuto dobu se považuje období, po které je pravděpodobné, že aktivum bude užíváno jedním či více uživateli,
- při vzniku leasingu je současná hodnota minimálních leasingových plateb rovna alespoň fair value aktiva,
- aktiva jsou natolik specifické povahy, že je může bez rozsáhlých úprav používat pouze nájemce.

Tyto podmínky jsou standardem označeny za „primární ukazatele finančního leasingu“. Existují i další, „ostatní“ ukazatele. Ty nemusí vést ke klasifikaci leasingu jako finančního přímo, ale mohou ovlivnit dobu nájmu a minimální leasingové platby. Jedná se především o tyto ukazatele (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013):

- při zrušení leasingu nájemcem nese riziko pronajímatelovy ztráty plynoucí ze zrušení nájemce,
- zisky či ztráty z fluktuace zbytkové hodnoty aktiva podléhajícího leasingu plynou nájemci,
- nájemce má volbu pokračovat v leasingu i ve druhém období, a to za nájemné, které je podstatně nižší než tržní nájemné.

Operativní leasing, na rozdíl od leasingu finančního, nepředstavuje přenos veškerých rizik a odměn z aktiva. V podstatě to znamená, že značná část požitků a rizik bude plynout pronajímateli, nebo jiné straně, v žádném případě však nájemci. Operativní leasingy jsou obvykle sjednávány na dobu kratší, než je ekonomická životnost aktiva. Pronajímatel tedy bude generovat příjmy z většího množství pronájmů stejného majetku či z jeho prodeje (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013).

4.2.1 Britský postup účtování u nájemců

V britském pojetí se účtování nájemců liší od českého přístupu. Odlišnosti se příliš netýkají operativního leasingu, ale hlavně leasingu finančního, kde se uplatňují zcela jiné účetní postupy, které vyplývají především z odlišného způsobu oceňování a zcela odlišnému pojetí leasingu jako právního vztahu. Přestože je přístup k účtování operativního leasingu u obou zemí podobný, standard FRS 102 dává, na rozdíl od českého přístupu, účetním jednotkám v určitých ohledech jistou volnost. Vzhledem k podobnosti účtování o operativním leasingu v rámci obou srovnávaných účetních soustav se u tohoto způsobu financování zaměřím spíše na rozbor teoretických rozdílů.

Operativní leasing u nájemců podle britského postupu

Nájemce aktivum v rámci operativního leasingu, stejně jako v případě českých účetních jednotek, nezahrnuje do své evidence, což vyplývá z podstaty tohoto druhu smluvního vztahu. V průběhu leasingu se tedy účtuje o jednotlivých splátkách do nákladů. Standard připouští následující tři způsoby samotného účtování (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013):

- účtování na rovnoměrné bázi,
- účtování na jiné systematické bázi,
- účtování s postupným zvyšováním nákladů.

Účtování nákladů na rovnoměrné bázi koresponduje s českým přístupem k této problematice. Stejně jako v českém pojetí jsou jednotlivé splátky z pronájmů účtovány do nákladů, a to lineárně v období od počátku užívání aktiva do skončení leasingu. V případě potřeby se opět aplikuje časové rozlišení. Tato potřeba vzniká např. v podobě různých pobídek od pronajímatele, kterými jsou odpuštění platby nájemného či snížení jeho výše po jeho určitou dobu. Účty časového rozlišení pak rovnoměrně snižují výši nákladů v jednotlivých účetních obdobích (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013).

Účtování na jiné systematické bázi představuje poměrně logický způsob účtování, který nájemce aplikuje v tom případě, kdy je přesvědčen, že tento model lépe vystihne průběh získávání užitků z najatého aktiva. Tento způsob účtování se dá využít v případě, kdy v některých obdobích nájemce aktivum prokazatelně užíval méně či vůbec (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013).

Poslední způsob účtování, a sice **účtování s postupným zvyšováním nákladů**, je specifickým postupem, který je spojen s očekáváním růstu inflace. Ten však musí být podložen zveřejněnými indexy či statistikami. V tomto případě nájemce v podstatě kompenzuje pronajímatelovy ztráty v důsledku růstu inflace. Nejlépe je možno tento způsob ilustrovat na příkladě pronájmu budovy, kdy je obecně očekáván nárůst cen za pronájem v následujících letech o určitou hodnotu. Právě o tento procentní nárůst zaplatí každé období nájemce více, a úměrně tomu také uplatní vyšší náklady (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013).

Samotný postup účtování však ve všech případech v podstatě odpovídá českému přístupu. Rozdílem však je, že připouští rozdílné úrovně výše nákladů spojených s leasingem (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013).

Pro účely operativního leasingu musí nájemce zveřejňovat informace o celkové výši budoucích minimálních leasingových plateb z nevypověditelného operativního leasingu, a to pro ty, které jsou splatné do jednoho roku, následně v období od jednoho do pěti let a od pěti let a více. Dále musí zveřejnit výši leasingových plateb uplatněných jako náklady (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013).

Finanční leasing u nájemců podle britského postupu

Na rozdíl od českého přístupu, kdy se k finančnímu leasingu přistupuje jako ke službě, je v britském pojetí finanční leasing při počátku leasingu vykázán jako dlouhodobý

závazek. K tomuto okamžiku nájemce také účtuje o nabytém aktivu, tedy o majetku, který je předmětem leasingu. Tato skutečnost představuje zásadní rozdíl oproti českému přístupu. Ten vyplývá z toho, že podle britského standardu má ekonomická podstata smluvního vztahu přednost před jeho právní podstatou, tedy že o aktivu účtuje nájemce, jelikož jej plně využívá se všemi riziky a užitky (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013).

Problematické je již prvotní ocenění aktiva a závazku. Pro tyto účely se použije nižší z následujících dvou hodnot, přičemž obě musí být aktuální právě k počátku leasingu (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013):

- fair value najatého majetku,
- současná hodnota minimálních leasingových plateb (MLP).

Hodnotu aktiva nájemce dále zvýší o přímé náklady vynaložené na zajištění smlouvy. Jak jsem již zmínil, určení vstupní hodnoty aktiva a závazku je problematické, a to především z toho důvodu, že je nutné určit nižší z výše uvedených hodnot. Konkrétně výpočet současné hodnoty minimálních leasingových plateb je relativně komplikovaný. Minimální leasingové platby hrazené nájemcem standard definuje jako takové platby, které jsou nebo mohou být po nájemci požadovány v souvislosti s finančním leasingem. Nezahrnují se přitom do nich podmíněné nájemné, platby za služby hrazené pronajímateli a nezaručená zbytková hodnota. Podmíněným nájemným jsou variabilní platby, které nebyly dohodnuty dopředu při vzniku leasingu a jejichž vznik se váže např. k výši tržeb nájemce či pronajímatele. Dále je nutné v nich zohlednit využití či nevyužití opce na odkup aktiva, pokud je ve smlouvě přítomna (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013).

Pro výpočet současné hodnoty minimálních leasingových plateb je však zapotřebí také znát dobu trvání leasingu a úrokovou míru. Doba leasingu je definována jako období, na které má nájemce sjednán nájem spolu s obdobími, ve kterých má nárok v nájmu pokračovat (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013).

Úroková míra je pro výpočet současné hodnoty minimálních leasingových plateb stěžejním bodem. Pro výpočet může být použita úroková míra dvojího typu (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013):

- implicitní úroková míra,
- přírůstková výpůjční úroková míra.

Implicitní úroková míra se zdá být optimálním údajem, neboť se jedná o míru, kterou požaduje samotná leasingová společnost. Jedná se o diskontní míru, díky níž lze získat následující rovnici.

$$\begin{aligned} & \text{Současná hodnota MLP} + \text{nezaručená zbytková hodnota} \\ &= \text{fair value aktiva} + \text{přímé náklady pronajímatele} \end{aligned}$$

Vzorec 3 - Výsledek diskontování celkové výše minimálních leasingových plateb
(Zdroj: Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013)

Ve výsledku se tedy jedná o vnitřní výnosové procento pronajímatele vztahující se k leasingu. Nájemce však nemusí mít vždy k dispozici informace potřebné k výpočtu této hodnoty. V takovém případě se může pokusit o její odhad, který však musí být odůvodnitelný, anebo použít přírůstkovou výpůjční míru. Ta představuje úrokovou míru, která by byla uplatněna u obdobného leasingu, anebo kdyby si prostředky na nákup aktiva nájemce zapůjčil v bance (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013).

Vzhledem k tomu, že britská legislativa nepředepisuje žádnou závaznou směrnou účetní osnovu, je možné pro účtování jednotlivých operací použít stejné účty, které byly použity pro účely účtování o leasingu v českém podání. O počátku leasingu účtuje nájemce způsobem uvedeným v Tab. 17.

Tab. 17 - Účtování o vzniku leasingového závazku u britského nájemce
(Zdroj: Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013)

ÚO	Popis operace	Částka	MD	D
1	Vznik závazku z leasingu	Nižší z fair value aktiva a PV MLP	02x	47x

O jednotlivých minimálních leasingových platbách nájemce v podstatě účtuje jako o splácení dluhu v bance. Jednotlivé platby jsou rozděleny na dvě základní složky (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013):

- nákladový úrok,
- úmor dlouhodobého závazku z finančního leasingu.

Při každé splátce je tedy vypočten úrok ze zbytkové hodnoty závazku pomocí získané úrokové míry, a dále je tento závazek snížen o hodnotu, která tvoří rozdíl mezi minimální leasingovou platbou a úrokem. Tento postup připomíná umořování dluhu pomocí konstantních anuit.

Pro britské pojetí účtování o leasingu je předmětné ekonomické pojetí transakce. Z toho vyplývá, že vzhledem k tomu, že nájemci plně plynou rizika a užitky, má nárok najaté aktivum také odepisovat. Činí tak v souladu s příslušným oddílem standardu FRS 102, který se zabývá příslušným dlouhodobým majetkem. Jediným omezujícím faktorem z pohledu nájemce je stanovení limitu na dobu odepisování v alternativě, že na konci leasingu nenabude vlastnictví aktiva. V takovém případě odepisuje po dobu použitelnosti aktiva nebo po dobu trvání nájmu podle toho, která je kratší. V případě, že na konci leasingu na nájemce vlastnické právo přejde, odepisuje po dobu použitelnosti majetku (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013).

Po definování podstatných skutečností mohu v Tab. 18 uvést způsob, kterým nájemce účtuje o jednotlivých operacích vyplývajících z leasingu. Pro tyto účely je výčet používaných účtů rozšířen o účet 56x (finanční náklady).

Tab. 18 - Účtování o finančním leasingu u britského nájemce
(Zdroj: Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013)

ÚO	Popis operace	Částka	MD	D
1	Snížení závazku z leasingu	Výše úmoru	47x	32x
	Předpis nákladového úroku	Výše úroku	56x	32x
1	Úhrada minimální leasingové platby	Výše úmoru a úroku	32x	22x
1	Odpis aktiva	Výše odpisu	55x	08x

V porovnání s operativním leasingem jsou na nájemce kladeny vyšší nároky na zveřejňování informací. Stejně jako u operativního leasingu musí uvést součet hodnot budoucích minimálních leasingových plateb pro určená období. Dále je však povinen zveřejnit účetní zůstatkové hodnoty veškerého najatého majetku, kterým disponuje k rozvahovému dni a všechny podstatné informace týkající se konkrétního sjednaného finančního leasingu, jako například údaje o podmíněném nájemném či přítomnost subleasingu, tedy zapůjčení předmětu leasingu třetí osobě (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013).

4.2.2 Britský postup účtování u pronajímatelů

Podobně jako u nájemce se zásadní rozdíly v postupu účtování o leasingu v porovnání s českým přístupem týkají především leasingu finančního. Účetní postupy týkající se operativního leasingu se však v určitém ohledu liší o něco více než v případě nájemce,

jelikož pronajímateli ukládají povinnosti týkající se účtování nákladů spojených s počátkem leasingu. Dále jsou na pronajímatele kladeny rozšířené nároky týkající se zveřejňování údajů spojených s leasingem.

Operativní leasing u pronajímatelů podle britského postupu

Pronajímatel při poskytování operativního leasingu ponechává dané aktivum nadále ve své evidenci. Tato skutečnost je v souladu s tím, že přestože aktivum je předmětem pronájmu, pronajímatel je stále jeho vlastníkem a plynou mu z něj rizika a užitky.

Stejně jako nájemce může i pronajímatel účtovat o výnosech na rovnoměrné bázi, podle svého uvážení anebo se zohledněním vývoje inflace. Dále je i pronajímatel povinen časově rozlišit poskytnuté pobídky, a výnosy o tyto částky rovnoměrně snižovat (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013).

Pronajímatel však účtuje také o nákladech. Ty mohou vzniknout na počátku leasingu nebo v jeho průběhu. Přímé náklady zpravidla spojené s počátkem leasingu jsou následující (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013):

- odměny za zprostředkování, správní, komisionářské a smluvní poplatky,
- ostatní odměny a prémie vypláceny za účelem zajištění smlouvy.

Uvedené náklady jsou do účetnictví zaneseny takovým způsobem, že zvyšují hodnotu pronajatého aktiva a jsou časově rozlišeny. Po dobu trvání leasingu jsou pak přenášeny do nákladů, a to v souladu se způsobem, jakým je účtováno o samotném leasingu. Standard výslovně zakazuje přímé jednorázové rozpouštění těchto nákladů při jejich vzniku. O ostatních nákladech, které vzniknou pronajímateli v průběhu trvání leasingu, např. o odpisech či opravách, se účtuje v období, ve kterém vznikly, není tedy potřeba je nikterak rovnoměrně rozdělovat (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013).

Oproti nájemcům jsou na pronajímatele kladeny vyšší nároky týkající se vykazování skutečností ohledně operativního leasingu. Musí uvést stejné informace jako nájemce ohledně nevypověditelného operativního leasingu, navíc však musí doložit celkovou výši přijatých nahodilých plateb, tj. plateb, které nebyly vypočteny na rovnoměrné bázi a dále všechny významné informace týkající se uzavřené smlouvy. Dále musí zveřejnit všechny údaje vztahující se k pronajatému aktivu, které se musí za obvyklých podmínek vykazovat o aktivu stejného druhu (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013).

Finanční leasing u pronajímatelů podle britského postupu

V analogii k účtování finančního leasingu u nájemce, účtuje pronajímatel o tomto smluvním vztahu jako o dlouhodobé pohledávce. Opět je potřeba zajistit správné ocenění výše pohledávky z finančního leasingu. Standard požaduje, aby výše ocenění odpovídala hodnotě čisté investice do leasingu. Tu je možno vypočíst diskontováním hrubé investice do leasingu pomocí implicitní úrokové míry. Pro pronajímatele pochopitelně odpadá problematika týkající se jejího správného určení, kterou se musí zabývat nájemce, vzhledem k tomu že jakožto poskytovatel leasingu má všechny informace potřebné k jejímu výpočtu (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013).

Z výše uvedeného postupu je patrné, že je zapotřebí znát další veličinu, a sice hrubou investici do leasingu. Ta se skládá z následujících dvou částí (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013):

- minimální leasingové platby, které pronajímatel obdrží v průběhu leasingu,
- jakákoli nezaručená zbytková hodnota plynoucí pronajímateli.

Definice minimálních leasingových plateb plynoucích pronajímateli se odlišuje od té, kterou se řídí nájemce. Do minimálních leasingových plateb musí vedle nájemného hrazeného nájemcem pronajímatel navíc zahrnout zaručenou zbytkovou hodnotu, přičemž vůbec nezáleží na tom, který subjekt hodnotu zaručil. Vstupní ocenění pohledávky dále také zahrnuje veškeré náklady, které jsou přímo spojené se vznikem leasingu (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013).

Vzhledem k postupu výpočtu lze tvrdit, že rozdíl mezi čistou a hrubou investicí do leasingu představuje pronajímatelův výnos na leasingové transakci. Z rovnice uvedené u nájemce je pak patrné, že pohledávka bude vlastně oceněna ve výši fair value aktiva zvýšené o případné pronajímatelovy přímé náklady spojené se vznikem leasingu, tedy s náklady spojenými s vyjednáváním a přípravou leasingu (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013). V Tab. 19 je uveden způsob, kterým pronajímatel vznik pohledávky z finančního leasingu zanesení do účetnictví.

Tab. 19 - Účtování o vzniku pohledávky z leasingu u britského pronajímatele
(Zdroj: Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013)

ÚO	Popis operace	Částka	MD	D
1	Vznik pohledávky z leasingu	Čistá investice do leasingu	31x	02x

V průběhu doby trvání leasingu vykazuje pronajímatel čistou investici do leasingu (tedy pohledávku z leasingu) jako zbývající hodnotu minimálních leasingových plateb sníženou o část budoucích minimálních leasingových plateb připadajících na hrubou investici, které vlastně představují výnosový úrok. Stejně jako u pohledu nájemce, je i z pohledu pronajímatele každá úhrada minimální leasingové platby rozdělena na následující dvě složky (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013):

- výnosový úrok,
- úmor dlouhodobé pohledávky z finančního leasingu.

V průběhu jednotlivých období dochází ke zvyšování hodnoty pohledávky o výši, která odpovídá časově příslušnému výnosovému úroku a následně k jejímu snižování o hodnotu minimálních leasingových plateb. Nesnižuje se tedy o úhrady za vykonané služby, za podmíněné nájemné či zaplacené pojistné či daně (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013).

V Tab. 20 jsou zaznamenány účetní operace, které za doby trvání leasingu nastanou u pronajímatele. Stejně jako u nájemce je pro tento záměr nutné rozšířit výčet používaných účtů o účet 66x (finanční výnosy).

Tab. 20 - Účtování o finančním leasingu u britského pronajímatele
(Zdroj: Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013)

ÚO	Popis operace	Částka	MD	D
1	Úmor pohledávky z leasingu	Výše úmoru	31x ³	31x
	Předpis výnosového úroku	Výše úroku	31x	66x
1	Úhrada minimální leasingové platby	Výše úmoru a úroku	22x	31x

Stejně jako u operativního leasingu, jsou i u leasingu finančního kladeny na pronajímatele vyšší nároky na zveřejnění údajů. Pronajímatel musí ke konci každého účetního období zveřejnit hodnotu rozdílu hrubé investice do leasingu a současné hodnoty minimálních leasingových plateb platných ke konci účetního období. Dále musí pro období kratší než jeden rok, v rozmezí jednoho až pěti let a pro období delší pěti let vykázat výši hrubé investice do leasingu a minimálních leasingových plateb vázaných v pohledávkách. Navíc je povinen zveřejnit výši nerealizovaného finančního výnosu, nezaručené zůstatkové hodnoty jemu plynoucí, výši opravných položek

³ Pozn.: Účet 31x na straně MD na tomto řádku představuje krátkodobou pohledávku, zatímco na straně D dlouhodobou pohledávku z finančního leasingu

tvořených k pohledávkám z finančního leasingu a podmíněné nájemné zahrnuté do výnosů. Posledním požadavkem je zveřejnění všech důležitých informací týkajících se uzavřené smlouvy o finančním leasingu (Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013).

4.3 Srovnání českých a britských postupů účtování o leasingu

Z výše uvedených poznatků je patrné, že se účetní postupy aplikované ve Velké Británii výrazně liší od českého přístupu. Rozdíly vynikají zejména u finančního leasingu, ovšem i v případě leasingu operativního lze najít určité odlišnosti, které dovolují britským účetním jednotkám rozložit náklady takovým způsobem, který podle nich nejlépe vystihuje jejich vývoj.

Dle mého názoru je britský způsob přesnější, neboť zcela odráží podstatu finančního leasingu jako zdroje financování, kdy nájemce platí pronajímateli za poskytnutí prostředků odměnu v podobě úroku. V souvislosti s touto skutečností však opět vznikají jisté komplikace, a to především pro nájemce, které se týkají určení správné částky u jednotlivých účetních operací. Britský standard však připouští relativně široké množství způsobů, jak požadované hodnoty dosáhnout. Další odlišností britského postupu je, že pronajaté aktivum účtuje ve své evidenci a odepisuje nájemce, zatímco dle českého přístupu tak činí pronajímatel.

Ze srovnání s postupy podle IFRS vyplývá, že britský standard postupuje ve věci účtování o operacích týkajících se leasingu, vyjma některých rozdílností, které se týkají především požadavků na zveřejňování, v podstatě totožně (Dvořáková, 2014). To je mimo jiné způsobeno tím, že nový UK GAAP byl navrhnout a vytvořen na základě IFRS pro malé a střední podniky. V současné době mají všechny obchodní společnosti, s výjimkou nevýdělečných organizací, možnost účtovat podle aktuálního UK GAAP anebo podle IFRS (Deloitte, 2014). Některé společnosti mají, stejně jako v České republice, povinnost IFRS používat. Rozdílem však je, že společnosti, které IFRS ve Velké Británii používají, nemusí zároveň účtovat podle UK GAAP. Nový UK GAAP je navíc v mnoha ohledech natolik podobný IFRS, že rozdíl mezi oběma těmito standardy není pro účetní jednotky příliš výrazný. Tato skutečnost je velice odlišná od situace v České republice, kdy je po účetních jednotkách, které musí sestavovat účetní závěrku dle IFRS, požadováno, aby ji sestavily také podle českých účetních předpisů, které se samy o sobě od IFRS výrazně liší.

5 DEMONSTRACE ROZDÍLŮ V OBLASTI FINANČNÍHO LEASINGU

Tato část je věnována zobrazení rozdílů mezi oběma účetními systémy prostřednictvím modelového příkladu. Zaměřena je na oblast finančního leasingu, neboť, jak vyplývá z předchozí kapitoly, právě v přístupu k účtování a vykazování tohoto typu leasingu se české a britské účetnictví výrazně liší.

5.1 Výchozí informace o finančním leasingu

Fiktivní společnost STAVBA, s. r. o. podniká v oblasti stavebnictví. V rámci rozšiřování své působnosti se rozhodla zakoupit nový nákladní automobil pro převoz pracovních nástrojů mezi staveništi. Tuto investici se společnost rozhodla financovat prostřednictvím finančního leasingu, který jí poskytne fiktivní leasingová společnost LEASING, s. r. o.

Dne 8.1.2014 spolu společnosti STAVBA, s. r. o. v roli nájemce a LEASING, s. r. o. v roli pronajímatele uzavřely smlouvu o finančním leasingu. Nejdůležitější body v ní obsažené jsou vyjmenovány níže:

- předmět finančního leasingu: nákladní automobil Mercedes-Benz Sprinter, rok výroby 2013,
- pořizovací cena majetku: 967 800 Kč bez DPH,
- leasingová cena: 1 202 000 Kč bez DPH,
- výše první navýšené splátky: 335 600 Kč bez DPH,
- výše jednotlivých rovnoměrných splátek: 45 600 Kč bez DPH,
- celková doba trvání leasingu: 60 měsíců,
- četnost splácení: čtvrtletně,
- dohodnutá kupní cena (KC): 1 000 Kč bez DPH.

Ze smlouvy dále vyplývá, že v první navýšené splátce a řádných splátkách je podle dohody nájemce a pronajímatele zahrnuto povinné ručení a havarijní pojištění v hodnotě 3 431 Kč za jedno čtvrtletí. První navýšená splátka je nájemcem uhrazena 1.4.2014. K tomuto datu je také předmět finančního leasingu předána nájemci ve stavu způsobilém k užívání. Všechny následující splátky jsou splatné čtvrtletně vždy k 15. dni daného měsíce, měsícem červencem počínaje.

Výše uvedené informace jsou považovány za výchozí pro český i pro britský způsob účtování, neboť pro účtování v obou systémech obsahují všechny potřebné skutečnosti. Pro přehlednost byl pro účely účtování zvolen v České republice obecně používaný účtový rozvrh pro podnikatele, a to i pro účtování podle britského standardu, neboť ve Velké Británii není žádným způsobem stanovena podoba směrné účtové osnovy.

5.2 Zpracování případu u nájemce dle českého přístupu

Jak vyplývá z kapitoly 4, zásadním problémem při řešení případu týkajícího se finančního leasingu je správné časové rozlišení nájemného, a to jak u nájemce, tak i u pronajímatele. V tomto konkrétním případě je potřeba brát v úvahu akontaci v podobě první navýšené splátky. Namísto rovnoměrného rozdělení částky nájemného pro jednotlivá účetní období, které zahrnuje jednotlivé splátky i akontaci, jsem zvolil způsob diskutovaný v kapitole 4.1.1. V rámci zvoleného postupu jsou při placení řádných rovnoměrných splátek nájemného náklady s nimi spojené uplatňovány okamžitě, a akontace samotná je do nákladů rozpouštěna postupně prostřednictvím účtu časového rozlišení vždy na konci účetního období.

V roce 2014, tedy v roce, kdy vznikl nájemci závazek z titulu finančního leasingu, je možno uplatnit náklady za 9 měsíců, neboť aktivum bylo předáno k užívání v měsíci dubnu, a až tímto okamžikem se o finančním leasingu začíná účtovat. Tento fakt je výchozí pro určení té části akontace, kterou je možné na konci účetního období uplatnit jako náklady. Je tedy nejdříve nutné určit částku, kterou lze celkem uplatnit v roce 2014 jako náklady. Postup vyplývá z poměru celkové výše nájemného a celkové doby leasingu, který představuje nájemné uznatelné jako náklad na jeden měsíc, vynásobený příslušným počtem měsíců, po jejichž dobu trval finanční leasing v daném období.

$$\left(\frac{1\,202\,000}{60}\right) * 9 = 180\,300$$

Vzorec 4 - Výpočet výše nájemného uplatnitelné jako náklady v roce 2014 (v Kč)
(Zdroj: Vlastní zpracování dle Bárková a Hinke, 2010)

Z tohoto propočtu tedy vyplývá, že za rok 2014 lze jako náklady uplatnit celkem 180 300 Kč, ovšem účetní jednotka prostřednictvím splátek nájemného v tomto období uplatnila pouze 2 x 45 600 Kč, tedy 91 200 Kč. Rozdíl uplatněného nájemného a nájemného, které účetní jednotka může uplatnit, který činí 89 100 Kč, představuje

poměrnou část akontace, kterou účetní jednotka na konci účetního období rozpustí do nákladů.

Ve zbylých účetních obdobích je postup totožný, opět spočívá v určení celkové výše uplatnitelného nájemného za dané období, která v letech 2015-2018 činí 240 400 Kč a v roce 2019 60 100 Kč a následné rozpuštění poměrné části akontace. Výpočty pro jednotlivá období jsou obsaženy v Tab. 21.

Tab. 21 - Vývoj finančního leasingu u nájemce v české úpravě (v Kč)
(Zdroj: Vlastní zpracování dle Valouch, 2012)

Období	Velikost splátky	Uplatněné náklady	Zbytek závazku
Duben 2014	335 600	-	866 400
Červenec 2014	45 600	45 500	820 800
Říjen 2014	45 600	45 500	775 200
Vyrovnaní ČR	-	89 100	-
<i>N za rok 2014</i>	-	<i>180 300</i>	-
Leden 2015	45 600	45 600	729 600
Duben 2015	45 600	45 600	684 000
Červenec 2015	45 600	45 600	638 400
Říjen 2015	45 600	45 600	592 800
Vyrovnaní ČR	-	58 000	-
<i>N za rok 2015</i>	-	<i>240 400</i>	-
<i>Roky 2016-18⁴</i>	547 200	<i>721 200</i>	45 600
Leden 2019	45 600	45 600	0
Kupní cena	1 000	1 000	
Vyrovnaní ČR	-	14 500	-
<i>N za rok 2019</i>	-	<i>61 100</i>	-
Σ	1 203 000	1 203 000	-

O akontaci účtuje nájemce při jejím vzniku pomocí předkontace 381/321 v částce 335 600 Kč. Vždy na konci příslušného účetního období rozpustí její poměrnou část do nákladů pomocí účtů 518/321. Jednotlivé splátky jsou účtovány přímo do nákladů, tedy 518/321 v částce 45 600 Kč. O předpisu kupní ceny účtuje nájemce v částce 1 000 Kč na účty 501/321, vzhledem k nízké ceně nemůže nákladní automobil zařadit do dlouhodobého hmotného majetku. O uhrazení závazku z běžného účtu nájemce účtuje 321/221 při obdržení příslušného bankovního výpisu.

⁴ Pozn. Vzhledem ke skutečnosti, že v letech 2015 až 2018 se jednotlivé částky shodují, jednotlivé položky z let 2016 až 2018 jsou zde agregovány.

Ve výsledku se tedy finanční leasingu podle české úpravy projeví v nájemcově výkazu zisku a ztráty rovnoměrně rozloženými náklady. Výsledek hospodaření (VH) bude tedy ovlivněn v jednotlivých obdobích v podstatě stejnou měrou, samozřejmě v závislosti na tom, jakou část daného období společnost leasing využívala. Vývoj nákladů u českého nájemce v jednotlivých letech je zobrazen v Tab. 22.

Tab. 22 - Dopady finančního leasingu na VH nájemce v české úpravě (v Kč)
(Zdroj: Vlastní zpracování dle Valouch, 2012)

Položka	Náklady	Výnosy	Rozdíl
Nájemné za rok 2014	180 300	-	-180 300
Nájemné za rok 2015	240 400	-	-240 400
Nájemné za rok 2016	240 400	-	-240 400
Nájemné za rok 2017	240 400	-	-240 400
Nájemné za rok 2018	240 400	-	-240 400
Nájemné za rok 2019	60 100	-	-60 100
Kupní cena	1 000		-1 000
Σ	1 203 000	-	- 1 203 000

5.3 Zpracování případu u pronajímatele dle českého přístupu

Pronajímatel bude v jednotlivých obdobích účtovat v souvislosti s pohledávkou z finančního leasingu o stejných částkách jako nájemce, pouze v jeho případě účtuje o výnosech, nikoli o nákladech. Z toho důvodu zde neuvádím příslušnou propočtovou tabulku.

Rozdílem však je, že vzhledem k tomu, že má ve své evidenci zařazeno pronajaté aktivum, účtuje také o jeho odpisech. Tato skutečnost se nakonec projeví ve výsledku hospodaření. Leasingová společnost aktivum, nákladní automobil oceněný pořizovací cenou v hodnotě 967 800 Kč odpisuje rovnoměrně po dobu 60 měsíců, měsícem dubnem počínaje. V roce 2014 činí odpisy 145 170 Kč, v letech 2015 až 2018 193 560 Kč (celkem tedy 774 240 Kč) a v roce 2019 48 390 Kč.

První navýšenou splátku český pronajímatel zachytí pomocí předkontace 311/384 v hodnotě 335 600 Kč. Na konci účetního období je akontace rozpouštěna do výnosů 602/384. O řádných splátkách v hodnotě 45 600 Kč je účtováno 311/602. Pronajímatel navíc účtuje o pojistném na automobil, a to prostřednictvím účtů 548/379 v částce 3 431 Kč. Předpis kupní ceny je zanesen do účetnictví 311/641 v částce 1 000 Kč. O odpisech účtuje pronajímatel 551/082 a vzhledem k tomu, že za dobu trvání finančního leasingu automobil odepíše, o jeho vyřazení z evidence účtuje 082/022 v částce 967 800 Kč. V

okamžiku úhrady od nájemce vyplývající z výpisu z bankovního účtu pronajímatel účtuje 221/311, o zaplacení pojistného 379/211.

Vzhledem k tomu, že odpisy pro pronajímatele představují náklady, podílí se na snížení výsledku hospodaření, a to vzhledem k jejich povaze opět rovnoměrně. Další položkou, která výsledek hospodaření snižuje, jsou platby pojistného, které jsou sice obsahem jednotlivých úplat, ale následně jsou vynaloženy na jejich úhradu. Z tohoto závěru lze tedy abstrahovat, že z pohledu výsledku hospodaření při zohlednění celé doby trvání představuje rozdíl mezi celkovými dosaženými výnosy v hodnotě 1 203 000 Kč, tedy leasingovou cenou s připočtenou kupní cenou, hodnotou pronajatého automobilu ve výši 967 800 Kč a hrazeným pojistným v celkové výši 68 620 Kč pronajímatelův konečný zisk z finančního leasingu.

Tab. 23 - Dopady finančního leasingu na VH pronajímatele v české úpravě (v Kč)
(Zdroj: Vlastní zpracování dle Valouch, 2012)

Položka	Náklady	Výnosy	Rozdíl
Nájemné za rok 2014	-	180 300	180 300
Odpisy za rok 2014	145 170	-	-145 170
Pojistné za rok 2014	10 293	-	-10 293
Celkem za rok 2014	155 463	180 300	24 837
Nájemné za rok 2015	-	240 400	240 400
Odpisy za rok 2015	193 560	-	-193 560
Pojistné za rok 2015	13 724	-	-13 724
Celkem za rok 2015	207 284	240 400	33 116
Nájemné za rok 2016	-	240 400	240 400
Odpisy za rok 2016	193 560	-	-193 560
Pojistné za rok 2016	13 724	-	-13 724
Celkem za rok 2016	207 284	240 400	33 116
Nájemné za rok 2017	-	240 400	240 400
Odpisy za rok 2017	193 560	-	-193 560
Pojistné za rok 2017	13 724	-	-13 724
Celkem za rok 2017	207 284	240 400	33 116
Nájemné za rok 2018	-	240 400	240 400
Odpisy za rok 2018	193 560	-	-193 560
Pojistné za rok 2018	13 724	-	-13 724
Celkem za rok 2018	207 284	240 400	33 116
Nájemné a KC za rok 2019	-	61 100	61 100
Odpisy za rok 2019	48 390	-	-48 390
Pojistné za rok 2019	3 431	-	-3 431
Celkem za rok 2019	51 821	61 100	9 279
Σ	1 036 420	1 203 000	166 580

5.4 Zpracování případu u nájemce dle britského přístupu

Postup účtování a následného vykazování finančního leasingu podle britského standardu FRS 102 již není tak přímočarý jako v případě postupu dle Českých účetních standardů a v souvislosti s ním je potřeba vyřešit problém týkající se určení výše minimálních leasingových plateb a výše úrokové míry.

Minimální leasingové platby nemohou být v řešeném případě ve výši reálně zaplacené splátky, a to především z toho důvodu, že je v jednotlivých splátkách obsaženo povinné ručení a havarijní pojištění. Tyto položky jsou totiž z hodnoty minimálních leasingových plateb standardem explicitně vyjmuty, jelikož představují refundaci nákladů pronajímatele, a z toho důvodu se závazkem z finančního leasingu přímo nesouvisí. Po této úpravě činí hodnota první navýšené splátky 332 169 Kč a hodnota řádných splátek 42 169 Kč. Dále je nutné zohlednit to, že kupní cena na konci leasingu také splňuje definici minimální leasingové platby, do její výše však pojistné nevstupuje. V okamžiku, kdy jsou známy výše minimálních leasingových plateb je možno **určit úrokovou míru**, která bude pro účely finančního leasingu nájemcem uplatněna. V tomto konkrétním případě se dá usuzovat, že má nájemce přístup k informacím, na jejichž základě může spolehlivě odhadnout implicitní úrokovou míru. Ovšem vzhledem k tomu, že v tom případě by byl výpočet a hodnoty nákladů, resp. výnosů, u nájemce i pronajímatele totožné, a v rámci této bakalářské práce chci prozkoumat obě možnosti, vypracuji zde alternativu, kdy nájemce není schopen implicitní úrokovou míru spolehlivě určit, a pro výpočet tedy užije přírůstkovou výpůjční míru. Postup při užití implicitní úrokové míry je pak prozkoumán v kapitole 5.5.

Pro nájemce představuje přírůstková výpůjční míra takovou úrokovou sazbu, kterou by dostal od banky, pokud by jejím prostřednictvím chtěl získat prostředky na pořízení aktiva. V tomto případě se jedná o úrokovou sazbu ve výši 10,2 % p. a., neboli 2,55 % p. q. Dalším krokem nájemce je zjistit hodnotu, kterou ocení závazek z leasingu a najaté aktivum. Pro tento účel musí porovnat fair value aktiva, v tomto případě jeho cenu, tedy 967 800 Kč a současnou hodnotu minimálních leasingových plateb. Její výše dosáhne pomocí diskontování minimálních leasingových plateb, tedy akontace a 19 následujících řádných splátek, jak je naznačeno v následujícím propočtu.

$$\text{Současná hodnota MLP} = 332\,169 + \frac{42\,169}{(1,0255)^1} + \dots + \frac{42\,169}{(1,0255)^{19}}$$

Vzorec 5 - Výpočet současné hodnoty minimálních leasingových plateb (v Kč)

(Zdroj: Vlastní zpracování dle Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013)

Výsledkem výše zmíněného propočtu je hodnota 961 574 Kč. Jedná se o nižší hodnotu, než kterou je fair value aktiva, a proto bude právě v její výši oceněn závazek z leasingu i najaté aktivum. V tento okamžik jsou známy všechny hodnoty pro propočet vývoje finančního leasingu v jednotlivých obdobích.

Vzhledem k tomu, že akontace ihned při počátku účtování o leasingu snižuje leasingový závazek, nebude z ní vyčleněn úrok a pro účely umořování dluhu se užije v plné výši. Ostatní řádné platby již budou rozděleny na nákladový úrok, který je v jednotlivých splátkových obdobích počítán z hodnoty zůstatku závazku, a na samotný úmor závazku. Konkrétní hodnoty pro jednotlivá období jsou uvedeny v Tab. 24.

Tab. 24 - Vývoj finančního leasingu u nájemce v britské úpravě (v Kč)

(Zdroj: Vlastní zpracování dle Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013)

Období	Závazek (počátek)	Velikost MLP	Úmor závazku	Nákladový úrok	Závazek (konec)
Duben 2014	961 574	332 169	332 169	0	629 405
Červenec 2014	629 405	42 169	26 119	16 050	603 286
Říjen 2014	603 286	42 169	26 785	15 384	576 500
Leden 2015	576 500	42 169	27 468	14 701	549 032
Duben 2015	549 032	42 169	28 169	14 000	520 863
Červenec 2015	520 863	42 169	28 887	13 282	491 976
Říjen 2015	491 976	42 169	29 624	12 545	462 353
Leden 2016	462 353	42 169	30 379	11 790	431 974
Duben 2016	431 974	42 169	31 154	11 015	400 820
Červenec 2016	400 820	42 169	31 948	10 221	368 872
Říjen 2016	368 872	42 169	32 763	9 406	336 109
Leden 2017	336 109	42 169	33 598	8 571	302 511
Duben 2017	302 511	42 169	34 455	7 714	268 056
Červenec 2017	268 056	42 169	35 334	6 835	232 723
Říjen 2017	232 723	42 169	36 235	5 934	196 488
Leden 2018	196 488	42 169	37 159	5 010	159 330
Duben 2018	159 330	42 169	38 106	4 063	121 223
Červenec 2018	121 223	42 169	39 078	3 091	82 146
Říjen 2018	82 146	42 169	40 074	2 095	42 071
Leden 2019	42 071	42 169	41 096	1 073	975
Kupní cena	975	1 000	975	25	0
Σ	-	1 134 380	961 574	172 806	-

V britském pojetí má ekonomická podstata přednost před podstatou právní, a z toho důvodu nájemce vykazuje najaté aktivum ve své evidenci, a sice ve stejné hodnotě, ve které je oceněn závazek, tedy v hodnotě 961 574 Kč. Stejně jako v českém pojetí má možnost uplatnit rovnoměrné odpisy, čehož také využil, propočet výše jednotlivých odpisů se shoduje s postupem, kterým se řídí český pronajímatel, počítá ovšem s rozdílnou vstupní cenou. Pro rok 2014 činí odpisy 144 243 Kč, v letech 2015 až 2018 192 324 Kč (celkem 769 296 Kč) a v roce 2019 48 035 Kč.

Účtování britského nájemce se velice liší od účtování podle ČÚS. Na počátku leasingu účtuje v hodnotě 961 574 Kč na účty 042/474, převod aktiva do evidence zaznamená 022/042 opět v hodnotě ocenění aktiva. Předpis jednotlivých plateb je nutné rozdělit na tři položky. Proti účtu 321 na straně D stojí na straně MD účty 474 v hodnotě úmoru závazku, 562 v hodnotě úroku a 548 v hodnotě pojistného. Výjimkou je předpis kupní ceny, neboť u ní nebude účtováno o pojistném. O úhradě dílčích plnění je účtováno tradičně 321/221. Vzhledem k tomu, že nájemce má aktivum ve své evidenci, účtuje o jednotlivých odpisech 551/082 a o vyřazení majetku z evidence 082/022.

Konečné přímé dopady finančního leasingu na výsledek hospodaření nájemce se podobají výsledkům v českém pojetí, nejsou však stejné. Jsou sníženy o hodnotu pojistného, které ovšem nájemce pronajímateli hradí v rámci uhrazených splátek a do nákladů je tím pádem stejně přenese, není mu však dovoleno vykázat jej v souvislosti se závazkem z leasingu. Dalším rozdílem je odlišná hodnota ocenění aktiva a celkového závazku z finančního leasingu, která vyplývá z užití přírůstkové výpůjční míry. Oba přístupy se také liší vývojem nákladů v čase, zatímco v českém pojetí jsou náklady rozloženy rovnoměrně, v britském pojetí se snižují spolu s umořováním celkového závazku.

Pozoruhodná je také skutečnost, že český i britský nájemce v konečném důsledku vykáže v souvislosti s finančním leasingem stejnou sumu nákladů, její výše však dosáhne zcela odlišným způsobem, a sice převedením hodnoty aktiva do nákladů prostřednictvím odpisů a vyrovnáváním minimálních leasingových plateb a refundace nákladů pronajímatele. V Tab. 25 na následující straně je zaznamenán vývoj celkových nákladů a tedy konečný vliv na výsledek hospodaření nájemce.

Tab. 25 - Dopady finančního leasingu na VH nájemce v britské úpravě (v Kč)
(Zdroj: Vlastní zpracování dle Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013)

Položka	Náklady	Výnosy	Rozdíl
MLP za rok 2014	31 434	-	-31 434
Odpisy za rok 2014	144 243	-	-144 243
Pojistné za rok 2014	10 293	-	-10 293
Celkem za rok 2014	185 970	-	-185 970
MLP za rok 2015	54 528	-	-54 528
Odpisy za rok 2015	192 324	-	-192 324
Pojistné za rok 2015	13 724	-	-13 724
Celkem za rok 2015	260 576	-	-260 576
MLP za rok 2016	42 432	-	-42 432
Odpisy za rok 2016	192 324	-	-192 324
Pojistné za rok 2015	13 724	-	-13 724
Celkem za rok 2016	248 480	-	-248 480
MLP za rok 2017	29 055	-	-29 055
Odpisy za rok 2017	192 324	-	-192 324
Pojistné za rok 2017	13 724	-	-13 724
Celkem za rok 2017	235 103	-	-235 103
MLP za rok 2018	14 259	-	-14 259
Odpisy za rok 2018	192 324	-	-192 324
Pojistné za rok 2018	13 724	-	-13 724
Celkem za rok 2018	220 307	-	-220 307
MLP za rok 2019	1 098	-	-1 098
Odpisy za rok 2019	48 035	-	-48 035
Pojistné za rok 2019	3 431	-	-3 431
Celkem za rok 2019	52 564	-	-52 564
Σ	1 203 000	-	-1 203 000

5.5 Zpracování případu u pronajímatele dle britského přístupu

Pronajímatel, stejně jako nájemce, potřebuje určit výši minimálních leasingových plateb a úrokové míry. V případě minimálních leasingových plateb platí také pro pronajímatele povinnost snížit jejich hodnotu o výši pojistného. Určení úrokové míry se odvíjí od skutečnosti, že pronajímateli jsou známy výše jednotlivých splátek a k finančnímu leasingu má všechny potřebné informace. Pro výpočty tedy užije implicitní úrokovou míru. Jedná se vlastně o hledání vyjádření úrokové míry (i) z následující rovnice.

$$967\,800 = 332\,169 + \frac{42\,169}{(1+i)^1} + \dots + \frac{42\,169}{(1+i)^{19}}$$

Vzorec 6 - Rovnice pro hledání implicitní úrokové míry (v Kč)
(Zdroj: Vlastní zpracování dle Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013)

Vypočtená úroková míra, jejíž hodnota byla získána za použití iterativního postupu s postupným zpřesňováním výsledku, činí 2,4412 % p. q.

Na rozdíl od nájemce, který pro ocenění závazku a aktiva používá nižší ze dvou hodnot, pronajímatel musí pro ocenění pohledávky použít čistou investici do leasingu, kterou představují minimální leasingové platby diskontované implicitní úrokovou mírou. Z výše uvedeného propočtu vyplývá, že v tomto případě půjde o cenu pronajatého aktiva. Při výpočtu umořování pohledávky z leasingu postupuje pronajímatel stejným způsobem jako nájemce, tedy že každou minimální leasingovou platbu rozděluje na výnosový úrok a úmor. Pro účely vykazování musí pronajímatel zaznamenávat pro jednotlivá období hodnotu hrubé investice, tedy celkovou výši minimálních leasingových plateb sníženou o minimální leasingové platby již realizované. Dále musí zveřejňovat celkovou hodnotu výnosů z finančního leasingu alokovanou do dalších splátkových období (VPO). Tyto požadavky jsou zohledněny v Tab. 26.

Tab. 26 - Vývoj finančního leasingu u pronajímatele v britské úpravě (v Kč)

(Zdroj: Vlastní zpracování dle Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013)

Období	Čistá investice	Velikost MLP	Výnosový úrok	Hrubá investice	VPO
Duben 2014	967 800	332 169	0	802 211	166 580
Červenec 2014	635 631	42 169	15 517	760 042	151 063
Říjen 2014	608 979	42 169	14 866	717 873	136 197
Leden 2015	581 676	42 169	14 200	675 704	121 997
Duben 2015	553 707	42 169	13 517	633 535	108 479
Červenec 2015	525 056	42 169	12 818	591 366	95 662
Říjen 2015	495 704	42 169	12 101	549 197	83 561
Leden 2016	465 636	42 169	11 367	507 028	72 194
Duben 2016	434 834	42 169	10 615	464 859	61 578
Červenec 2016	403 281	42 169	9 845	422 690	51 733
Říjen 2016	370 957	42 169	9 056	380 521	42 678
Leden 2017	337 843	42 169	8 247	338 352	34 430
Duben 2017	303 922	42 169	7 419	296 183	27 011
Červenec 2017	269 172	42 169	6 571	254 014	20 440
Říjen 2017	233 574	42 169	5 702	211 845	14 738
Leden 2018	197 107	42 169	4 812	169 676	9 926
Duben 2018	159 750	42 169	3 900	127 507	6 026
Červenec 2018	121 481	42 169	2 966	85 338	3 061
Říjen 2018	82 277	42 169	2 009	43 169	1 052
Leden 2019	42 117	42 169	1 028	1 000	24
Kupní cena	976	1 000	24	0	0
Σ	-	1 134 380	166 580	-	-

Pronajímatel řídící se britským standardem opět účtuje odlišně, než pronajímatel český. O vzniku leasingu účtuje 311/022 v hodnotě 967.800 Kč, neboť pronajaté aktivum musí vyřadit ze své evidence. Předpis jednotlivých splátek je na straně dal rozdělen na tři položky, a sice na účty 311 v hodnotě úmoru dlouhodobého závazku, 662 v hodnotě úroku a 648 ve výši refundace pojistného, na straně má dáti figuruje účet 311 představující pohledávku na konkrétní splátku. O předpisu pojistného účtuje britský nájemce 548/379. Splátky nájemného přijaté na bankovní účet jsou zaúčtovány 221/311, úhrada pojistného 379/221.

Z uvedených hodnot opět vyplývají podobné výsledky, kterých bylo dosaženo prostřednictvím českého přístupu k účtování. Stejně jako u britského nájemce zde však dochází ke snížení hodnoty výnosů o část připadající na pojištění nákladního automobilu. Je zde však zachován princip, že celkový výnos pronajímatele je vlastně představován rozdílem mezi leasingovou cenou se zahrnutou kupní cenou a hodnotou pronajímaného aktiva. Vývoj výnosů v čase se však opět liší. Vývoj výnosů a nákladů u britského pronajímatele je shrnut v Tab. 27.

Tab. 27 - Dopady finančního leasingu na VH pronajímatele v britské úpravě (v Kč)
(Zdroj: Vlastní zpracování dle Selfridge, McCann, Beekarry a kol., 2013)

Položka	Náklady	Výnosy	Rozdíl
MLP za rok 2014	-	30 383	30 383
Pojistné za rok 2014	10 293	10 293	0
Celkem za rok 2014	10 293	40 676	30 383
MLP za rok 2015	-	52 636	52 636
Pojistné za rok 2015	13 724	13 724	0
Celkem za rok 2015	13 724	66 360	52 636
MLP za rok 2016	-	40 883	40 883
Pojistné za rok 2016	13 724	13 724	0
Celkem za rok 2016	13 724	54 607	40 883
MLP za rok 2017	-	27 940	27 940
Pojistné za rok 2017	13 724	13 724	0
Celkem za rok 2017	13 724	41 664	27 940
MLP za rok 2018	-	13 686	13 686
Pojistné za rok 2018	13 724	13 724	0
Celkem za rok 2018	13 724	27 410	13 686
MLP za rok 2019	-	1 052	1 052
Pojistné za rok 2019	3 431	3 431	0
Celkem za rok 2019	3 431	4 483	1 052
Σ	68 620	235 200	166 580

5.6 Srovnání přístupů účtování a vykazování

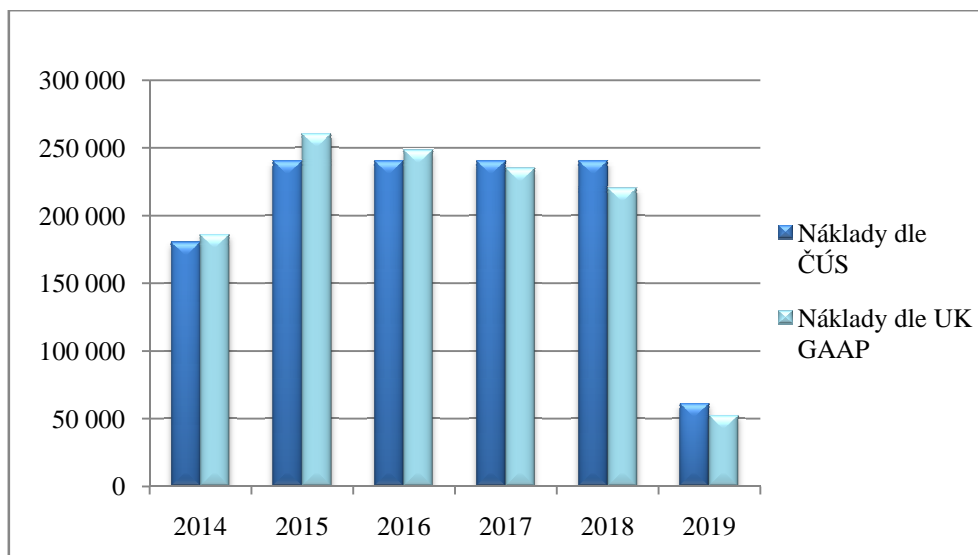
Ze zpracovaného příkladu vyplývá, že postup účtování a následné vykazování operací spojených s finančním leasingem se při postupování podle českých a britských standardů významným způsobem liší. Po dokončení všech operací vyšel v obou zkoumaných přístupech stejný výsledek, ovšem dopady na ukazatele v jednotlivých účetních obdobích se liší a bylo jich dosaženo použitím zcela jiných postupů.

Na účtování podle českého přístupu se nejvíce podepsala skutečnost, že ač je v ČÚS podrobně popsán způsob, jakým se s jednotlivými účty operuje, přesto zcela postrádá jakoukoli konkrétní úpravu finančního leasingu, a je tedy nutné se řídit obecnými postupy aplikovanými na závazkové vztahy. Dle mého názoru je z toho důvodu účetní zachycení transakce takového typu nepřesné a neodpovídá jeho povaze.

Postup dle britského standardu FRS 102 představuje úplný opak, neboť právě v něm je zakomponován speciální oddíl, který se konkrétně věnuje problematice leasingu. Postup podle tohoto standardu bere v potaz hledisko času a hlavně vystihuje podstatu finančního leasingu jako způsobu financování potřeb podniku, a to zejména prostřednictvím rozdělení jednotlivých splátek na úrok a úmor pohledávky/závazku. Další předností tohoto standardu je vykazování leasingu v jeho „čisté podobě“, které je v tomto případě nejlépe znatelné na problematice pojištění vozidla, které vlastně není podstatou tohoto smluvního vztahu, a proto je potřeba s ním nakládat odděleně. Naprosto opačný přístup zaujímá český přístup, neboť v rámci účtování o jednotlivých úplatách nájemného nedochází k jejich rozčlenění na opravdovou splátku leasingové ceny a na tu část, která připadá na úhradu pojistného, ze které pronajímatel žádným způsobem neprofituje.

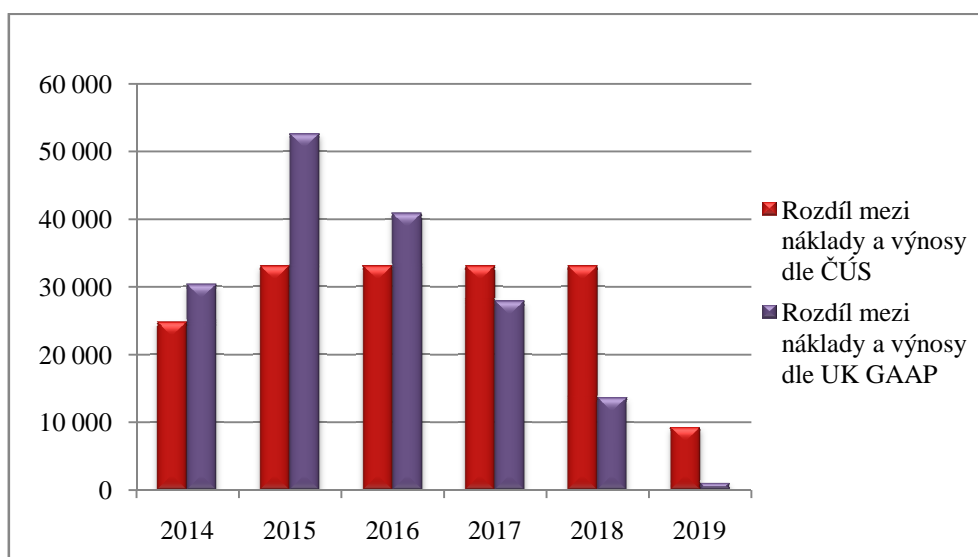
Faktorem, který se dále projevuje na odlišnosti obou postupů je také skutečnost, že v případě britského přístupu najaté aktivum vykazuje ve své evidenci nájemce, zatímco v případě české metodiky pronajímatel.

V Graf 1 na následující straně je ilustrováno, jak se v důsledku používání odlišných postupů účtování liší vývoj nákladů nájemce, a tedy jakým způsobem finanční leasing v konečném důsledku ovlivňuje jeho výsledek hospodaření.

Graf 1 - Vývoj nákladů nájemce podle jednotlivých účetních standardů (v Kč)
(Zdroj: Vlastní zpracování)

Z Graf 1 je jasné patrné, že zatímco v případě postupování dle ČÚS bude v jednotlivých účetních obdobích výsledek hospodaření ovlivněn stejnou měrou, při použití postupu dle FRS 102 mají náklady v absolutní výši v čase klesající tendenci. V prvních třech letech bude finanční leasing nájemce náklady zatěžovat více, než pokud by používal postup dle ČÚS. Po zbytek doby trvání leasingu budou však náklady podle britského postupu nižší. Rozdílnosti postupu obou účetních systémů jsou snad ještě lépe patrné na vývoji „čistého zisku z leasingu“, tedy na výnosech pronajímatele očištěných o vliv pojistného a případně odpisů, který jsem použil jako vstup pro Graf 2.

Graf 2 - Vývoj rozdílu nákladů a výnosů pronajímatele dle UK GAAP a ČÚS (v Kč)
(Zdroj: Vlastní zpracování)

V Graf 2 je opět patrný převis zisku získaného prostřednictvím britského standardu nad ziskem dle českého přístupu v prvních letech trvání leasingu, a jeho následné snižování v souvislosti se snižováním hodnoty pohledávky z leasingu.

Podle mého názoru je tedy postup dle britského standardu věrnější opravdové povaze finančního leasingu a velkým nedostatkem českého přístupu je absence jakékoli konkrétnější úpravy této problematiky. Britský přístup dle mého názoru přispívá k celkové transparentnosti celé transakce. Dále bych chtěl zmínit skutečnost, že úprava finančního leasingu dle FRS 102 v podstatě odpovídá postupu podle IFRS, a národní účetní soustava Velké Británie obecně, ovšem s některými výjimkami, ve velké míře s IFRS konverguje, což je podle mne velkou výhodou pro britské účetní jednotky vzhledem k velké míře mezinárodní srovnatelnosti, a tedy i přitažlivosti pro zahraniční investory.

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo identifikovat rozdíly účetních soustav České republiky a Spojeného království Velké Británie a Severního Irska a zhodnocení úrovně mezinárodní integrace těchto účetních soustav. Pro splnění tohoto cíle bylo nutné naplnit cíle dílčí, které lze agregovat do dvou hlavních skupin, a sice prozkoumat účetní legislativu a obecně základy, na nichž je stavěna účetní úprava obou zemí a dále srovnat, jak je v rámci individuálních účetních soustav řešena konkrétní situace, v případě této práce se jedná o problematiku leasingu. Dalším dílčím cílem bylo zhodnotit míru integrace Mezinárodních standardů účetního výkaznictví do zkoumaných účetních soustav.

Z komparace účetní legislativy vyplývá, že Česká republika i Velká Británie řeší stejné okruhy problémů. Britská právní úprava nabízí konkrétnější řešení některých situací, jako například v oblasti sankcí, v některých případech zase poskytuje podnikatelským subjektům větší volnost (např. při sestavování účetního rozvrhu). Je však možné tvrdit, že oba způsoby legislativní úpravy účetnictví ve výsledku sledují stejné principy.

Odlišným případem je však porovnání konkrétních postupů účtování a vykazování. Zatímco ČÚS jednotlivým účetním jednotkám přímo předepisuje jakým způsobem mají o jednotlivých případech účtovat, a to za použití účtových skupin, britské standardy pouze určí, jakým způsobem a v jaké formě mají být jednotlivé skutečnosti vykázané, a samotné účtování je zcela v kompetenci konkrétní účetní jednotky. Paradoxní je, že ač české standardy předepisují závazný způsob účtování, nenabízí úpravu určitých situací. Tento fakt byl použit jako výchozí pro zpracování komparace postupů účtování, jelikož právě problematika leasingů, a finančního leasingu konkrétně, není v ČÚS nikterak upravena a je potřeba se řídit pouze základními, obecně platnými pravidly pro účtování. Nový UK GAAP však poskytuje pro oblast leasingu speciální úpravu, která již z logiky věci musí přesněji odrážet tento druh závazkového vztahu. Nepřítomnost konkrétní úpravy jednotlivých druhů leasingu, ale především leasingu finančního, považuji za velký nedostatek české účetní legislativy, a to hlavně z toho důvodu, že se jedná o relativně často využívaný způsob financování pořízení majetku.

Dalším faktorem, který je potřeba při komparaci národních účetních soustav zohlednit, je existence Mezinárodních standardů účetního výkaznictví. Česká republika i Velká Británie jsou členy Evropské unie. Z jejich členství mimo jiné vyplývá povinnost

určitých subjektů účtovat a sestavovat účetní závěrku podle IFRS. Velká Británie představuje zemi, která tento požadavek nejen splňuje, ale také tyto standardy zakomponovala přímo do své účetní soustavy. To mnohé usnadňuje účetním jednotkám, které ve Velké Británii působí, neboť přechod na IFRS pro ně rozhodně nepředstavuje takový rozdíl, jako v případě českých subjektů. Britské účetní jednotky také v okamžiku, kdy účtují podle IFRS, nemají povinnost sestavovat účetní závěrku podle UK GAAP. Tato úprava dle mého názoru představuje trend, kterým by se měly řídit i ostatní země, a to zejména z důvodu probíhající globalizace. Mezinárodní srovnatelnost účetních výkazů představuje bezesporu také zvýšení konkurenceschopnosti daných účetních jednotek.

Účetní úprava České republiky se od IFRS relativně výrazně liší, což je mimo jiné také způsobeno historickými vlivy, neboť Velká Británie v podstatě stála u zrodu IFRS, a její účetní standardy byly koncipovány podobným způsobem, a tak bylo přizpůsobení méně náročné. Je nutné však brát v potaz, že povinnost používat IFRS k sestavení účetní závěrky u některých účetních jednotek trvá v rámci Evropské unie již devět let, a Česká republika by tedy mohla zvážit postupnou implementaci některých jejích částí. Neměla by tak činit pouze z důvodu okolního tlaku, ale hlavně proto, aby docílila přesnějšího zobrazení účetních operací a zvýšila konkurenceschopnost tuzemských účetních jednotek.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

BÁRKOVÁ, D. a HINKE, J., 2010. *Účetnictví 2: Pokročilé aplikace*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3516-0.

Deloitte. IFRS in the UK. *Deloitte* [online]. ©2014 [cit 2014-04-15]. Dostupné z: <http://www.iasplus.com/en-gb/standards/ifrs-in-the-uk-1>

Department for Business Innovation and Skills (BIS). A Guide to Legal Forms for Business. *Department for Business Innovation and Skills* [online]. ©2011 [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: <http://www.gov.uk>

DVOŘÁKOVÁ, D., 2014. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 4. akt a rozš. vyd. Brno: BizBooks. ISBN 978-80-265-0149-7.

FIALA, L., 2009. Leasing z daňového a účetního hlediska. In: *Účetní kavárna* [online]. 24.6.2009 [cit. 2014-03-14]. Dostupné z: <http://www.ucetnikavarna.cz/>

Financial Reporting Council (FRC). About the FRC. *Financial Reporting Council* [online]. ©2012a [cit. 2014-02-20]. Dostupné z: <https://frc.org.uk/About-the-FRC.aspx>

Financial Reporting Council (FRC). FRC Structure. *Financial Reporting Council* [online]. ©2012b [cit. 2014-02-20]. Dostupné z: <https://frc.org.uk/About-the-FRC/FRC-structure.aspx>

Financial Reporting Council (FRC). New UK GAAP. *Financial Reporting Council* [online]. ©2014 [cit. 2014-02-22]. Dostupné z: <https://www.frc.org.uk/>

FRASER, I. A. M. Triple-entry Bookkeeping: A Critique. *Accounting & Business Research* [online]. 1993, roč. 23, č. 90 [cit. 2014-01-26]. ISSN 0001-4788. Dostupné z: databáze EBSCO.

GOV.UK. Set up as a sole trader. *GOV.UK* [online]. ©2014 [cit. 2014-02-26]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/set-up-sole-trader>

HEREJK, J., 1998. *Účetnictví v německy a anglicky mluvících zemích*. Praha: CODEX Bohemia. ISBN 80-85963-70-1.

HRDÝ, M. a D. PLACHÁ., 2008. Účetní systémy v českých zemích od 18. století do současnosti. *Český finanční a účetní časopis*. Roč. 3, č. 4, s. 73-79. ISSN 1802-2200.

ICAEW Library and Information Service (ICAEW). Financial reporting standard for smaller entities (FRSSE). *ICAEW Library and Information Service* [online]. ©2014a [cit. 2014-02-28]. Dostupné z:

<http://www.icaew.com/en/library/subject-gateways/accounting-standards/uk-frs/frsse>

ICAEW Library and Information Service (ICAEW). Knowledge guide to UK accounting standards. *ICAEW Library and Information Service* [online]. ©2014b [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://www.icaew.com/>

KOVANICOVÁ, D., 2005. Regulace a harmonizace. In: *Finanční účetnictví: Světový koncept IFRS/IAS*. 5. akt. vyd. Praha: Bova Polygon. Kapitola 1, s. 2-34. ISBN 80-7273-129-7.

KOVANICOVÁ, D., 2012. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. akt. vyd. Praha: Bova Polygon. ISBN 978-80-7273-169-5.

KPMG. New UK GAAP. KPMG [online]. ©2014 [cit. 2014-02-22]. Dostupné z: <http://www.kpmg.com/uk/en/services/audit/ifrs/pages/future-gaap.aspx>

KRBEČKOVÁ, M. a J. PLESNÍKOVÁ., 2010. *Jednoduché účetnictví*. 2. rozš. vyd. Praha: ANAG. ISBN 978-80-7263-591-7.

Legislation.gov.uk. Companies Act 2006. *Legislation.gov.uk* [online]. ©2014 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/46/contents>

Ministerstvo financí České republiky (MFČR). Účetnictví. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. ©2005-2013 [cit. 2014-01-30]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/ucetnictvi>

RAJASEKARAN, V. a R. LALITHA., 2011. Accounting Process - Journal. In: *Financial Accounting*. New Delhi: Dorling Kindersley (India) Pvt. Kapitola 4, s. 49-96. ISBN 978-81-317-3180-2. Dostupné z: <http://books.google.cz>

RYNEŠ, P., 2012. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka*. 12. akt. vyd. Praha: ANAG. ISBN 978-80-7263-714-0.

SELFRRIDGE, I., H. MCCANN, S. BEEKARRY a kol., 2013. *Manual of Accounting: New UK GAAP - 2013*. London: PricewaterhouseCoopers. ISBN 978-1-78043-416-2.

ŠOLJAKOVÁ, L., B. KRÁL, J. FIBÍROVÁ a kol., 2006. *Slovník účetních pojmů: překlad z ČJ do AJ a NJ: výklad českých pojmů: slovní spojení používané v praxi*. Praha: ASPI. ISBN 80-7357-197-8.

VALOUCH, P., 2012. *Leasing v praxi: Praktický průvodce*. 5. akt. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4081-2.

VYCHOPĚŇ, J., 2010. *Finanční leasing z účetního a daňového pohledu*. Praha: Wolters Kluwer ČR. ISBN 978-80-7357-590-8.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví (zákon o účetnictví) ze dne 12. prosince 1991.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (zákon o daních z příjmů) ze dne 20. listopadu 1992.

ŽÁROVÁ, M., 2006. *Regulace evropského účetnictví*. Praha: Oeconomica. ISBN 80-245-1046-4.

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 - Změny na účtech - americký přístup	14
Tab. 2 - Změny na účtech - britský přístup	15
Tab. 3 - Účtování rovnoměrně rozloženého nájemného u českého nájemce.....	37
Tab. 4 - Účtování nerovnoměrně rozloženého nájemného u českého nájemce.....	38
Tab. 5 - Účtování dopředu hrazeného nájemného u českého nájemce	38
Tab. 6 - Účtování o najatém majetku v podrozvahové evidenci českého nájemce	39
Tab. 7 - Účtování první navýšené splátky u českého nájemce	40
Tab. 8 - Účtování zálohy na úplaty u českého nájemce.....	40
Tab. 9 - Účtování zálohy na kupní cenu u českého nájemce	40
Tab. 10 - Účtování pomocí dlouhodobého závazku u českého nájemce	41
Tab. 11 - Účtování rovnoměrně rozloženého nájemného u českého pronajímatele	42
Tab. 12 - Účtování nerovnoměrně rozloženého nájemného u českého pronajímatele ...	42
Tab. 13 - Účtování dopředu inkasovaného nájemného u českého pronajímatele.....	42
Tab. 14 - Účtování první navýšené splátky u českého pronajímatele	43
Tab. 15 - Účtování zálohy na úplaty u českého pronajímatele	43
Tab. 16 - Účtování zálohy na kupní cenu u českého pronajímatele	44
Tab. 17 - Účtování o vzniku leasingového závazku u britského nájemce	50
Tab. 18 - Účtování o finančním leasingu u britského nájemce	51
Tab. 19 - Účtování o vzniku pohledávky z leasingu u britského pronajímatele.....	53
Tab. 20 - Účtování o finančním leasingu u britského pronajímatele.....	54
Tab. 21 - Vývoj finančního leasingu u nájemce v české úpravě (v Kč)	58
Tab. 22 - Dopady finančního leasingu na VH nájemce v české úpravě (v Kč).....	59
Tab. 23 - Dopady finančního leasingu na VH pronajímatele v české úpravě (v Kč)	60
Tab. 24 - Vývoj finančního leasingu u nájemce v britské úpravě (v Kč)	62
Tab. 25 - Dopady finančního leasingu na VH nájemce v britské úpravě (v Kč).....	64
Tab. 26 - Vývoj finančního leasingu u pronajímatele v britské úpravě (v Kč)	65
Tab. 27 - Dopady finančního leasingu na VH pronajímatele v britské úpravě (v Kč) ...	66

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 - Vývoj nákladů nájemce podle jednotlivých účetních standardů (v Kč) 68

Graf 2 - Vývoj rozdílu nákladů a výnosů pronajímatele dle UK GAAP a ČÚS (v Kč). 68

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 - Systém regulace účetnictví Velké Británie	28
--	----

SEZNAM VZORCŮ

Vzorec 1 – Výpočet lineární výše nájemného	36
Vzorec 2 - Výpočet celkové výše nájemného.....	37
Vzorec 3 - Výsledek diskontování celkové výše minimálních leasingových plateb	50
Vzorec 4 - Výpočet výše nájemného uplatnitelné jako náklady v roce 2014 (v Kč)	57
Vzorec 5 - Výpočet současné hodnoty minimálních leasingových plateb (v Kč)	62
Vzorec 6 - Rovnice pro hledání implicitní úrokové míry (v Kč).....	64